

یک دهه اجرای مشور توسعه فرهنگ قرآنی

تاریخ تنظیم: اسفند ۱۳۹۸

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِنَّ كُلَّ نَفْسٍ لَنَا عَلَيْهَا حَاطٌ

[طارق / ٢]

عنوان: یک دهه اجرای منشور توسعه فرهنگ قرآنی

تنظیم: دبیرخانه شورای توسعه فرهنگ قرآنی

تاریخ تنظیم: اسفند ۱۳۹۸

آدرس پستی: تهران، خیابان ولی عصر (عجل)، خیابان طالقانی شرقی، پلاک ۴۳۶

qr.farhangoelm.ir

آدرس پایگاه الکترونیکی:

quran@iranculture.info

آدرس پست الکترونیکی:

کد پستی: ۱۵۹۱۸۱۴۳۱۳

نمابر: ۶۶۹۷۶۵۵۷

تلفن: ۶۶۹۷۶۵۵۷-۹

فهرست مطالب

- بند ۱- تهیه و تصویب شاخص‌های توسعه فرهنگ قرآنی و تصویب شاخص‌های ارزیابی و نظارت بر فعالیتهای قرآنی..... ۱۰
- بند ۲- بررسی و پیشنهاد چگونگی حاکم کردن اصول و مبانی قرآنی در برنامه‌های توسعه بلندمدت و میان‌مدت کشور به سازمان‌ها و نهادهای تصمیم‌گیر..... ۱۵
- بند ۳- بررسی و بازنگری مأموریت‌ها و وظایف قرآنی دستگاه‌های دولتی و عمومی، شوراها و ستادها و سایر مجامع قرآنی و ارائه به شورای عالی انقلاب فرهنگی به منظور تصویب..... ۱۸
- بند ۴- زمینه‌سازی و پیگیری تحقق رهنمودها و مطالبات رهبر معظم انقلاب اسلامی در حوزه قرآن ۲۲
- بند ۵- ایجاد ساز و کارهای لازم برای هماهنگی و تعامل مؤثر در زمینه فعالیتهای قرآنی..... ۲۸
- بند ۶- تأیید طرح‌ها و برنامه‌های ملی و فرابخشی در توسعه فرهنگ قرآنی..... ۳۰
- بند ۷- اتخاذ تدابیر لازم برای توانمندسازی و جلب مشارکت بخش مردمی و تقویت نقش حمایتی دولت در جهت توسعه فرهنگ قرآنی..... ۳۲
- بند ۸- اتخاذ تدابیر لازم برای گسترش فرهنگ وقف در امور قرآنی و بهره‌گیری حداکثری از موقوفات کشور در این زمینه..... ۳۵
- بند ۹- ارزیابی و نظارت بر عملکرد دستگاه‌ها و نهادهای دولتی و غیردولتی..... ۴۲
- بند ۱۰- شناسایی نیازها، محدودیت‌ها و موانع توسعه فرهنگ قرآنی و استفاده از ظرفیت‌ها برای رفع آنها از طریق مراجع ذیربط در داخل و خارج از کشور..... ۴۸
- بند ۱۱- تدوین اولویت‌ها و جهت‌گیری‌های کلان بودجه فعالیتهای قرآنی و ارائه آن به شورای عالی انقلاب فرهنگی..... ۵۱
- بند ۱۲- برنامه‌ریزی برای تأمین و توسعه منابع انسانی مورد نیاز حوزه‌های مختلف امور قرآنی و کیفیت بخشی منابع انسانی موجود..... ۵۱
- بند ۱۳- برنامه‌ریزی لازم برای طراحی سامانه‌های آماری و شبکه‌های اطلاع‌رسانی امور قرآنی..... ۶۴

پیوست- مؤلفه‌های عملکردی شورای توسعه فرهنگ قرآنی

درآمد

منشور توسعه فرهنگ قرآنی در سال ۸۸ در جلسه ۶۴۱ مورخ ۸۸/۲/۲۲ شورای عالی انقلاب فرهنگی به منظور ساماندهی فعالیت‌های قرآنی و برنامه‌ریزی جهت دستیابی به جامعه متمسک به قرآن و عترت و برخوردار از ایمان و عمل صالح به تصویب رسیده و بر اساس آن شورای توسعه فرهنگ قرآنی با حضور وزرای فرهنگی و آموزشی کشور و رؤسای سازمان‌های فرهنگی و تبلیغی به ریاست دبیر شورای عالی انقلاب فرهنگی همراه با سه کمیسیون تخصصی با مسئولیت سه وزیر ایجاد شده است.

گزارش فعلی گزارش ده ساله اجرای این سند است که بر اساس وظایف سیزده‌گانه شورای توسعه فرهنگ قرآنی جهت ارائه به شورای عالی انقلاب فرهنگی تنظیم شده است. در هر یک از بندها تلاش شده ضمن تعیین وضعیت قبلی، اقداماتی که از سوی شورا، کمیسیون‌ها و دبیرخانه آنها صورت گرفته به صورت خلاصه بیان شود.

امید است با توفیق الهی و حمایت مسئولین در ادوار بعدی شاهد توسعه و سرعت‌بخشی به روند تحقق اهداف و سیاست‌ها منشور توسعه فرهنگ قرآنی باشیم.

حمید محمدی - قائم‌مقام رئیس و دبیر شورا

اسفند ۱۳۹۸

مقدمه

پیروزی انقلاب اسلامی ایران، برای تحقق حکومت حق و عدل قرآن، حرکت عظیمی بود که توسط بزرگ‌مردی قرآن‌شناس در پیکره ملتی به استثمارکشیده شده، روح ایمان و مجاهدت برای احیای آرمان‌ها و ارزش‌های الهی را دمید تا با راهبری او و بیداری ملت، انقلابی تحقق یابد که منادی و زمینه‌ساز برپایی حاکمیت فرهنگ قرآن بر پهنه گیتی باشد.

با این حال، با گذشت چهار دهه از استقرار نظام اسلامی در ایران، همچنان مشکل بزرگ مسلمین این است که قرآن کریم را کنار گذاشته‌اند و تحت لوای دیگران درآمده‌اند و علی‌رغم قوت گرفتن روحیه اسلام‌خواهی و انگیزه‌ها و دغدغه‌های دینی در لایه‌های مختلف اجتماعی، توجه عمومی جامعه نسبت به قرآن کریم و آموزه‌های انسان‌ساز آن، با شاخص‌های یک جامعه قرآن‌بنیان فاصله دارد. رهبر انقلاب اسلامی در این باره می‌فرمایند: «حقیقت این است که ما هنوز از قرآن خیلی دوریم و خیلی فاصله داریم. دل‌های ما باید قرآنی بشود. جان ما باید با قرآن انس بگیرد.»^۲ ایشان در فراز دیگر می‌فرمایند: «ما امروز یک حکومت اسلامی و یک جامعه اسلامی هستیم؛ اما این

۱ صحیفه امام، ج ۱۳، ص ۲۷۵.

۲ بیانات مقام معظم رهبری ۸۹/۴/۲۴

قدم‌های اول است. آن مقداری که ما از اسلام داخل کشورمان و داخل حکومت‌مان در گرفتار و کردار دولتمردان‌مان مشاهده می‌کنیم، این، آن اقلِ قلیل از اسلام است؛ این کمتر از آن چیزی است که برای یک جامعه اسلامی مورد نیاز است. همه برکاتی که تا امروز بر نظام جمهوری اسلامی مترتب شده، بر همین اقل قلیل مترتب شده است.^۳ بنابراین قرآن به مثابه ظرفیتی بی‌نظیر و موقعیتی راهبردی در دست جامعه اسلامی و نقطه قوتی در مقابل بیگانگان است که جامعه می‌تواند از معارف عمیق آن برای برنامه‌ریزی‌های گوناگون خود در جهات متعدد بهره‌مند شود.

در این گزارش تلاش بر این است خلاصه‌ای از وضعیت اجرایی‌سازی مصوبه منشور توسعه توسعه فرهنگ قرآنی که در سال ۱۳۸۸ به تصویب شورای عالی انقلاب فرهنگی رسیده است ذیل وظایف سیزده‌گانه شورای توسعه فرهنگ قرآنی تهیه و ارائه شود. به‌منظور تمهید پشتیبانی‌های اعتباری لازم برای تحقق اهداف، سیاست‌ها و راهبردهای منشور توسعه فرهنگ قرآنی و ایجاد نظام مشارکت مالی در اجرای برنامه‌های راهبردی قرآنی کشور تشکیل صندوق مشارکت توسعه فرهنگ قرآنی در جلسه ۷۰۸ مورخ ۹۰/۱۲/۹ شورای عالی انقلاب فرهنگی به تصویب رسیده که گزارش وضعیت اجرای آن ذیل بند یازده وظایف شورا ارائه شده است.

امید که با استفاده از نظرات و پیشنهادات کارشناسان و صاحب‌نظران محترم، این گزارش بتواند نقطه عزیمتی برای تدوین کتاب سال قرآن جمهوری اسلامی ایران باشد که از سال ۱۳۹۹ در برنامه فعالیت‌های دبیرخانه شورای توسعه فرهنگ قرآنی قرار گرفته است.

۳. بیانات مقام معظم رهبری ۱۳۸۵/۷/۴

بند ۱- تهیه و تصویب شاخص‌های توسعه فرهنگ قرآنی و تصویب شاخص‌های ارزیابی و نظارت بر فعالیت‌های قرآنی

نخستین وظیفه شورای توسعه فرهنگ قرآنی طبق بند یک ماده چهار منشور توسعه فرهنگ قرآنی تهیه و تصویب شاخص‌های توسعه فرهنگ قرآنی و همچنین تصویب شاخص‌های ارزیابی و نظارت بر فعالیت‌های قرآنی است. دبیرخانه شورا برای ایفای این تکلیف تلاش‌هایی بهی کار بسته و مطالعاتی را از بدو تشکیل اجرا کرده که اجمالی از آن در ادامه می‌آید:

ضمناً گزارش تفصیلی مجموعه اقدامات طراحی و تدوین شاخص‌ها پی‌شتر در یک مجلد با عنوان مستندات طراحی شاخص‌های توسعه فرهنگ قرآنی تنظیم و منتشر شده است.

الف- شاخص‌های توسعه فرهنگ قرآنی

مطالعات پژوهشی زیر در این زمینه قبل و بعد از تصویب منشور اجرا شده است:

۱. طرح پژوهشی تعیین شاخص‌های مطلوب قرآنی؛ کمیسیون پژوهش‌های قرآنی

دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی ۱۳۸۶

۲. طرح پژوهشی پیمایش بررسی وضعیت قرآنی دانشجویان دانشگاه‌های دولتی شهر

تهران؛ کمیته هماهنگی و گسترش فعالیت‌های قرآنی دبیرخانه شورای عالی انقلاب

فرهنگی ۱۳۸۲

۳. طرح پژوهشی پیمایش برر سی نگرش‌ها و آگاهی‌های دانشجویان دانشگاه‌های شهر تبریز نسبت به قرآن؛ کمیته هماهنگی و گسترش فعالیت‌های قرآنی دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی ۱۳۸۰

۴. طرح پژوهشی شناسایی شاخص‌های ارزیابی موفقیت نظام قرآنی کشور با توجه به اهداف، سیاست‌ها و راهبردهای منشور توسعه فرهنگ قرآنی؛ دبیرخانه شورای توسعه فرهنگ قرآنی ۱۳۹۰

از رهگذر مطالعات پژوهشی و کارشناسی، شاخص‌های زیر به اقتضائات مختلف تنظیم و تصویب شده است:

۱. جدول نگرش‌سنجی حوزه قرآن کریم (فرهنگ عمومی) ۱۳۸۷
۲. اهداف آموزش عمومی قرآن کشور ۱۳۹۰
۳. پیش‌نویس کمیته‌های مطلوب فرهنگی کشور در بخش انس و تمسک به قرآن و عترت نقشه مهندسی فرهنگی ۱۳۹۱
۴. جدول طبقه‌بندی شاخص‌های دانشی و مهارتی پیامد انس با قرآن کریم ۱۳۹۳
۵. پیش‌نویس اهداف و شاخص‌های انس با قرآن در نقشه مهندسی فرهنگی در سال ۱۳۹۳
۶. شاخص‌های تبلیغی ترویجی قرآنی دبیرخانه کمیسیون توسعه تبلیغ و ترویج قرآن ۱۳۹۶
۷. پیش‌نویس جامع شاخص‌های کلان و خرد توسعه فرهنگ قرآنی ۱۳۹۴

اما برای تصویب شاخص‌های ملی توسعه فرهنگ قرآنی، در سال ۹۴ سبب شاخص‌های توسعه فرهنگ قرآنی بالغ بر ۴۰۰ شاخص گردآوری شد. پس از غربال و پالایش دوازده شاخص با عنوان شاخص‌های ملی توسعه فرهنگ قرآنی گزینش و به جلسه ۹۷/۸/۲۷ شورا ارائه شد. در این جلسه پیشنهاد شد شاخص‌ها پس از تصویب

اسناد راهبردی اجرای منشور به صحن شورا ارائه شود. با تصویب اسناد، در سال ۹۸ ویرایش جدید شاخص‌ها در دو جلسه شورا بررسی و کلیات آن تصویب شد و هم‌اکنون مراحل نهایی بررسی و تصویب در حال اجراست.

عناوین جلسات کارشناسی گروه‌های مطالعاتی برای بررسی و تدوین شاخص‌های ملی به شرح زیر است:

۱. کمیته تدوین نظام نامه شاخص‌های توسعه فرهنگ قرآنی در مهر و آبان ۹۴
۲. نشست سه روزه بابل‌سر برای بررسی و تقلیل شاخص‌ها از ۴۰۰ شاخص به ۲۰۰ مورد در مهر ۹۴
۳. دو جلسه گروه کارشناسی مجمع مشورتی برای بررسی و تکمیل شاخص‌ها و تقلیل شاخص‌ها به ۸۰ مورد در یک مرحله و در مرحله بعد به ۸ مورد در مهر ۹۴
۴. جلسه ۶۵ مورخ ۹۴/۷/۲۶ مجمع مشورتی شورای توسعه فرهنگ قرآنی
۵. جلسه ۲۷ مورخ ۹۴/۸/۵ شورای توسعه فرهنگ قرآنی
۶. جلسات کارشناسی دبیرخانه در سال ۹۸

ب- شاخص‌های ارزیابی و نظارت بر فعالیت‌های قرآنی

- قبل از تصویب منشور، بخش قرآنی دبیرخانه شورای عالی به صورت موردی فعالیت‌های نظارت و ارزیابی را پیگیری کرده است. از جمله این موارد عبارتند از:
- ارزیابی عملکرد و فعالیت‌های قرآنی برخی دستگاه‌ها و نهادها مانند وضعیت قرآن‌آموزی در آموزش و پرورش، دانشکده‌های علوم قرآنی سازمان اوقاف و امور خیریه
 - بررسی و ارزیابی برخی برنامه‌های ملی مانند نمایشگاه بین‌المللی قرآن و مسابقات سراسری و بین‌المللی قرآن کریم
 - بررسی عملکرد برخی مؤسسات مردمی مانند مهد قرآن
 - ارزیابی اعتبارات دولتی فعالیت‌های قرآنی و راهکارهای بهینه‌سازی آنها

- ارزیابی کتب و مقالات و پایان‌نامه‌های قرآنی

بعد از تشکیل شورا این مهم به عنوان یکی از کارویژه‌های اساسی شورا و کمیسیون‌ها مورد توجه جدی قرار گرفت که منجر به طراحی شاخص‌های زیر شد:

۱. تهیه شاخص‌های ارزیابی فعالیت شورا و کمیسیون‌ها در بهار ۹۱ به منظور طرح و بررسی آسیب‌شناسی عملکرد شورا و کمیسیون‌ها در نشستی در مشهد مقدس از شاخص‌ها تهیه شد.

۲. طراحی شاخص‌های پایش دستگاه‌ها در بهار ۹۳ و ۹۴ در اجرای برنامه ملی بررسی و پایش راهبردی دستگاه‌ها در سال ۹۳ ده شاخص طراحی و مورد سنجش قرار گرفت. این شاخص‌ها در ابتدای سال ۹۴ در معاونت مطالعات و برنامه‌ریزی اصلاح و تکمیل شد و پس از طرح در مجمع مشورتی در جلسه ۲۶ مورخ ۹۴/۳/۲ شورا در قالب شیوه‌نامه برنامه ملی ارائه شد. پس از ارجاع موضوع به کمیسیون‌های تخصصی، تأیید دو کمیسیون آموزش و پژوهش در این زمینه دریافت شد و نتایج هم‌اکنون در انتظار بررسی مجدد در شورا است.

۳. پیش‌نویس شاخص‌های ارزیابی آموزش عالی قرآنی، دبیرخانه کمیسیون پژوهش در سال ۹۳

این پیش‌نویس با محوریت همکاران دبیرخانه شورا، در دبیرخانه کمیسیون تهیه و به کارگروه تخصصی ارائه شد.

۴. مطالبه از کمیسیون‌ها برای تدوین و پیشنهاد شاخص‌های توسعه در تیر ۹۳

۵. مطالبه از کمیسیون‌ها برای تدوین و پیشنهاد شاخص‌های ارزیابی فعالیت‌های

قرآنی در تیر ۹۳

۶. پیش‌نویس شاخص‌های تبلیغی ترویجی قرآنی، دبیرخانه کمیسیون تبلیغ و ترویج قرآن در سال ۹۴

این پیش‌نویس در تیرماه ۹۴ توسط همکاران دبیرخانه شورا تهیه و به دبیرخانه کمیسیون ارائه شده است.

۷. تهیه ۲۲ شاخص پایش و ارزیابی فعالیت دبیرخانه کمیسیون‌ها در اسفند ۹۴

۸. تهیه ۲۷ شاخص پایش و ارزیابی فعالیت دبیرخانه کمیسیون‌ها در اسفند ۹۴

دو مجموعه آخر از شاخص‌ها به همراه حداقل سه سنجه برای هر شاخص، مبتنی بر تکالیف دبیرخانه شورا و کمیسیون‌ها در اسناد مصوب در دبیرخانه هیئت پایش و ارزیابی عملکرد کمیسیون‌ها و دبیرخانه شورا از سال ۸۸ تا ۹۴ تهیه و پس از طرح در جلسه تکمیل و تنقیح شد.

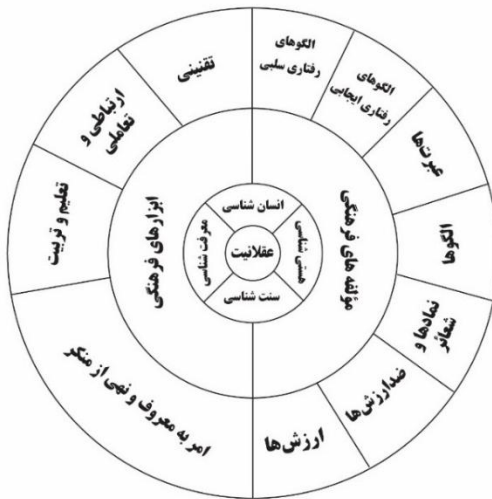
بند ۲- بررسی و پیشنهاد چگونگی حاکم کردن اصول و مبانی قرآنی در برنامه‌های توسعه بلندمدت و میان‌مدت کشور به سازمان‌ها و نهاد‌های تصمیم‌گیر

ارائه پیشنهاد برای چگونگی حاکم کردن اصول و مبانی قرآنی در برنامه‌های توسعه بلندمدت و میان‌مدت یکی از ابعاد اصلی نظام‌سازی قرآنی و از آرمان‌های منشور و شورا است. با توجه به عدم تدوین مبانی نظری لازم، فاصله زیادی تا تحقق این مهم وجود دارد.

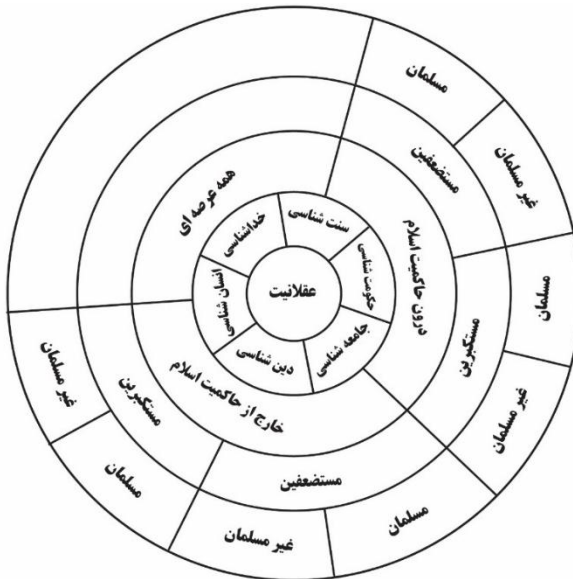
پیش از تصویب منشور و با توجه به ورود شورای عالی به مسئله طراحی سیاست‌های فرهنگی برنامه پنجم توسعه، بخش قرآنی دبیرخانه نیز فعالانه در تعامل با دولت نسبت به تدوین و پیشنهاد سیاست‌های کلی برنامه پنجم در حوزه قرآن کریم و در ادامه تدوین مواد مرتبط با حوزه قرآن در برنامه اقدام کرد. بعد از تشکیل شورا نیز در تعامل سال ۸۸ به مجلس شورای اسلامی پیشنهاد شد بند مستقلی برای اجرای منشور در برنامه پنجم در نظر گرفته شود که در قالب ماده چهارم قانون برنامه تصویب شد. در سیاست‌های کلی برنامه ششم نیز در تعامل با مجلس موضوع لزوم اجرا سازی و تحقق مفاد منشور توسعه فرهنگ قرآنی درج شد. با این وجود ارائه گزاره‌های هادی و جهت‌ده به کل یا اجزای برنامه‌های توسعه موضوعی عام‌تر از ارائه راهبرد یا برنامه در زمینه امور قرآنی

است که نیاز به مطالعات بنیادین و توسعه‌ای دارد. مسئولیت مستقیم در این زمینه بر عهده دانشگاه‌ها، حوزه‌های علمیه و مراکز پژوهشی است که شورا برای تدبیر آن اقدام به ایجاد یک کمیسیون تخصصی با مسئولیت وزیر علوم، تحقیقات و فناوری و ایجاد یک مرکز مستقل در این زمینه کرده است؛ در این راستا برنامه ملی توسعه مطالعات نظام‌سازی قرآنی در سال ۹۳ از طریق کمیسیون پژوهش طراحی شده و در دست اجراست. البته تاکنون پیشنهادی مدون و منسجم در این زمینه ارائه نشده است اما از ابتدای تشکیل شورا این مسئله یکی از اولویت‌های پژوهشی دبیرخانه بود که در نهایت در سال ۹۴ زمینه عقد قرارداد پژوهشی فراهم آمد و پژوهش تدوین گزاره‌های قرآنی هادی سیاست‌های کشور اجرایی شد.

این پژوهش در صدد استخراج الگوی متقن در هر یک از نظام‌های چهارگانه اجتماع بود. چارچوب استخراج شده در شکل‌های زیر به منظور نگارش سیاست‌های هادی قرآنی در نظام‌های فرهنگی اجتماعی، سیاسی و اقتصادی آمده است.

الگوی گزاره‌های هادی نظام فرهنگی اجتماعی

الگوی گزاره‌های هادی نظام سیاسی

توزیع

- ترویج، تسهیل و زمینه‌سازی فعالیت‌های تولیدی.
- توجه به مقوله‌ی اشتغال با لحاظ آثار اجتماعی- فرهنگی آن بر جامعه.
- تدبیر و برنامه‌ریزی برای استقلال تولیدی در مورد کالاهای اساسی در معرض تحریم بیرونی (تبادل بین تولید و واردات کالا).
- اخذ مالیات اسلامی جهت تنظیم‌گری و جهت‌دهی به امر تولید.
- آزادی فردی در امر تولید و دخالت دولت تنها در قالب قاعده و قانون‌گذاری و امر نظارت.
- مبارزه با امور نامولد که منابع انسانی را مشغول خود می‌کند و یازدهمی برای جامعه ندارد (از قبیل دادوستدهای سوئی).

تولید

- تشویق و تسهیل امر تجارت و بازرگانی.
- لزوم وضع مقررات و قوانین جهت کم و کیف ارتباط اقتصادی با سایر افراد و کشورها.
- اخذ مالیات اسلامی جهت تنظیم‌گری و جهت‌دهی به امر توزیع.
- لزوم وجود دولت کارا برای به حداقل رساندن آثار جانبی توزیع نامتوازن (احتکار، انحصار و...) و تحقق عدالت توزیعی.
- قاعده‌گذاری برای گردش هر چه بیشتر سرمایه و دارایی (مملعت از رکود و معطلی منابع).
- قاعده‌گذاری جهت از بین بردن ریا در امور اقتصادی.
- قاعده‌گذاری در روابط اقتصادی بین همسران و وراثت مطابق با آیات الهی.

- اخذ مالیات اسلامی جهت تنظیم‌گری و جهت‌دهی به امر مصرف.
- قاعده‌گذاری برای اعتدال در مصرف و بازرندگی از اسراف و تبذیر.
- شناخت و شناسایی افراد نیازمند جهت تخصیص کمک‌های حکومتی و مردمی.
- فراهم آوردن حداقلیات امرار معاش مردم بی‌بضاعت یا استفاده از اموال حکومتی و یا ایجاد سازوکار مناسب جهت انتقال اتفاق مردمی به فقرا.
- اداره اموال یتیمان و بی‌سرپرستان تا رسیدن به سن مشخص.

مصرف

الگوی گزاره‌های هادی نظام اقتصادی

بند ۳- بررسی و بازنگری مأموریت‌ها و وظایف قرآنی دستگاه‌های دولتی و عمومی، شوراها
و ستادها و سایر مجامع قرآنی و ارائه به شورای عالی انقلاب فرهنگی به منظور تصویب

بازمهندسی وظایف قرآنی دستگاه‌ها منطبق با اهداف و راهبردهای اسناد بالادستی از جمله مطالبات بنیادین شورای توسعه فرهنگ قرآنی بوده که هنوز ظرفیت تحقق آن از سوی دستگاه‌ها محقق نشده و نیاز به برنامه‌ریزی و تمهیداتی دارد. کسب اجماع نظر برای رفع آسیب‌های ساختاری فعالیت‌های قرآنی یک فرآیند فرسایشی و دشوار و همراه با مقاومت خواهد بود چرا که: سازمان‌های مختلف به صورت تدریجی و تکاملی ایجاد شده‌اند، از تنوع بالایی برخوردارند و تا به حال کمتر تجربه کار مشترک داشته‌اند؛ در لایه‌های متفاوت حاکمیتی و سیاست‌گذاری قرار دارند و برخی دیگر از سازمانها در لایه اجرایی و تصدی‌گری هستند؛ برخی سازمان‌ها لزوماً یک سازمان قرآنی نیستند و محدود کردن وظایف عام آنان در حوزه‌های خاص قرآنی مشکل است؛ کشمکش میان حیطه اختیارات و قدرت دستگاه‌ها هر کدام از آنها را بر آن خواهد داشت مداخله در ساختار موجود را به نفع خود سازماندهی کند؛ معمولاً مدیران دستگاه‌های فعال به شدت تمایل به حفظ موقعیت و گسترش حیطه سازمانی و اختیارات خود از طریق کاهش حیطه اختیارات دیگر دستگاه‌ها دارند؛ در حال حاضر فعالیت‌هایی که توسط

دستگاه‌های مختلف در حوزه امور قرآنی کشور انجام می‌شوند مستند به وظایف مصرح قرآنی دستگاه‌ها یا وظایف عام فرهنگی صورت می‌پذیرد. لذا تصریح بر غیرمستند و غیرقانونی بودن فعالیت‌ها امری مشکل است.

برخی تمهیدات دیگر برای بازمهندسی وظایف قرآنی ذیلاً ذکر شده است.

۱. پیش‌بینی مهندسی مجدد وظایف قرآنی دستگاه‌ها و ارائه پیشنهادهای اصلاحی در هر حوزه تخصصی به عنوان یکی از اهداف و خروجی‌های اسناد راهبردی اجرای منشور توسعه فرهنگ قرآنی در نظام نامه تدوین اسناد در اسفند ۸۹

۲. پیش‌بینی بازمهندسی وظایف قرآنی دستگاه‌ها در اهداف برنامه ملی بررسی و پایش راهبردی عملکرد قرآنی دستگاه‌ها در ۱۳۹۳

۳. تأکید بر لزوم بازمهندسی وظایف و مأموریت‌ها، ساختارها و تشکیلات قرآنی دستگاه‌ها و پیشنهاد جهت رفع موازی‌کاری و انجام وظایف مغفول‌مانده در بیانیه پایانی برنامه ملی پایش سال ۹۳

۴. تعیین برخی موارد از تداخل‌های هر دستگاه در هنگام شناسنامه قرآنی دستگاه‌ها و نهادها

۵. مطالعه و بررسی ابعاد بازمهندسی در گزارش آسیب‌شناسی امور قرآنی کشور در زمینه ساختارها و وظایف دستگاه‌ها در سال ۹۱

این متن تنها گزارش تهیه‌شده در این زمینه است که ۱۰ فعالیت بدون متولی و ۹ مورد از موازی‌کاری‌ها را در کنار آسیب‌های ساختاری و محیطی احصا کرده است.

۶. اصلاح و بازنگری وظایف و نحوه تعامل شورای هماهنگی و گسترش فعالیت‌های قرآنی دانشگاه در سال ۹۰ و ۹۲

۷. توصیه به اجرا یا عدم اجرای برخی وظایف در گزارش‌های پایش دستگاه‌ها و نهادهای پایش‌شده در سال‌های ۹۳ و ۹۴

۸. پیگیری ادغام اتحادیه مؤسسات قرآنی مردمی کشور با اتحادیه تشکل‌های قرآنی کشور در قالب اساسنامه مؤسسات و تشکل‌های قرآن و عترت کشور در سال ۹۲
۹. جلوگیری از بررسی طرح تشکیل سازمان قرآنی کشور در مجلس شورای اسلامی و پیشنهاد اجرای آن در قالب سازمان قرآن و عترت جامعه کارگری در سال ۹۴
۱۰. جلوگیری از بررسی طرح قرآن در خانه در مجلس شورای اسلامی در سال ۹۴
۱۱. جلوگیری از بررسی طرح تشکیل شورای قرآن جامعه کارگری در مجلس شورای اسلامی در سال ۹۴
۱۲. جلوگیری از موازی‌کاری در برگزاری آزمون احراز حفظ کل قرآن برای داوطلبان استفاده‌کننده از مزایای قانون ارائه مدرک کارشناسی علوم قرآنی
۱۳. حمایت از رفع موازی‌کاری در مسابقات قرآن شکوفه‌های سازمان اوقاف و مسابقات دانش‌آموزی آموزش و پرورش
۱۴. ایجاد تغییر ساختاری در برخی دستگاه‌ها متأثر از گزارش پایش اعلامی از جمله تصویب ایجاد سازمان قرآنی حوزه‌های خواهران، واحد قرآنی مجمع جهانی اهل بیت، شورای عالی قرآن در مرکز حوزه‌های علمیه برادران
۱۵. پیشنهاد ایجاد مرکز یا سازوکار هماهنگی و راهبری برنامه‌های فهم و تدبر قرآن
۱۶. مکاتبه موردی با دستگاه‌ها و پیشنهاد وظایف و مأموریت‌ها مانند مکاتبه با سازمان اوقاف و اعلام حدود وظایف و ساختار پیشنهادی
۱۷. تصویب نحوه و ترتیبات تقسیم مأموریت‌ها و وظایف قرآنی دستگاه‌ها در سال ۸۹ و واگذاری مسئولیت حوزه آموزش عمومی قرآن کشور بر عهده وزیر آموزش و پرورش، حوزه پژوهش و آموزش عالی قرآنی کشور و فعالیت‌های قرآنی دانشگاهی بر عهده وزرای علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت و حوزه فعالیت‌های تبلیغی ترویجی قرآنی کشور بر عهده وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی

۱۸. واگذاری کلیه وظایف و اختیارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و سازمان تبلیغات اسلامی در عرصه صدور مجوز و نظارت بر فعالیت مؤسسات فرهنگی قرآن و عترت و تعیین ضوابط و نحوه حمایت از مؤسسات به هیئت مشترک رسیدگی به امور مؤسسات فرهنگی قرآن و عترت (این بازمهندسی از سال ۸۹ آغاز شد و پس از یک دوره طولانی و دشوار در نهایت در پایان سال ۹۳ به بار نشست و از سال ۹۴ در دست اجرا و استقرار است).

۱۹. واگذاری مسئولیت پیگیری اجرای امور شورای توسعه فرهنگ قرآنی در سطح استان و شهرستان به شورای فرهنگ عمومی استان و شهرستان و شورای هماهنگی و گسترش فعالیت‌های قرآنی استان و شهرستان» در سال ۹۰ و ۹۳

۲۰. واگذاری مسئولیت دبیرخانه شورای ارزیابی قاریان و مدرسان قرآن به شورای عالی قرآن صدا و سیما برای برگزاری آزمون تخصصی اعطای گواهی‌نامه تخصصی قرائت قرآن در سال ۸۹

۲۱. جلوگیری از اجرای وظایف مرتبط با برگزاری مسابقات قرآنی کارکنان دستگاه‌های فرهنگی دفتر مقام معظم رهبری از سوی سازمان دارالقرآن و نیز شورای راهبری فعالیت‌های قرآنی دستگاه‌های وابسته به دفتر مقام معظم رهبری در سال ۹۴

۲۲. واگذاری مسئولیت ادغام دو اتحادیه مؤسسات قرآنی مردمی کشور و اتحادیه تشکل‌های قرآنی کشور در سال ۹۲ به هیئت و تصویب پیش‌نویس اساسنامه با گردش کار با اعضای شورای توسعه فرهنگ قرآنی

بنده - زمینسازی و پیکیری تحقق رهنمودها و مطالبات
 رهبر معظم انقلاب اسلامی در حوزه قرآن کریم

رهبر انقلاب، قرآن را راهبر فرد و اجتماع به کمال و موجب انسجام جوامع انسانی دانسته و وظیفه اصلی حکومت را رساندن جامعه به حیات طیبه قرآنی می‌شمارند. یکی از برجسته‌ترین مؤلفه‌ها در تحلیل گفتمان قرآنی ایشان نگاه راهبردی به قرآن کریم و ماهیت فرهنگ‌آفرینی و تمدن‌سازی آن است که در امتداد نظریه معرفتی امام راحل منظومه‌ای از معارف نظری و موارد عملی در این حوزه را به دست می‌دهد.

بر این اساس ایشان با تکیه بر تدبیر، فهم و انس با قرآن و تأکید بر گسترش حفظ، قرائت، هنر و فعالیت‌های قرآنی، همگی را مقدمات لازم جهت تربیت قرآنی فرد و ساخت جامعه قرآنی دانسته و با این همه انحصار به این مقدمات و تقلیل‌انگاری در ساحت قرآن را پسندیده نمی‌دانند.

شورای توسعه فرهنگ قرآنی که برآمده از اهتمام و نگاه راهبردی رهبری فرزانه به امر قرآن بوده طی ده سال گذشته علاوه بر احصا و طبقه‌بندی موضوعی رهنمودهای قرآنی مقام معظم رهبری، برنامه‌ها، اقدامات و مصوباتی در حوزه‌های سیاست‌پژوهی،

سیاست‌گذاری، اجرا و نظارت و پایش داشته که گزارش آن ذیلاً در دو بخش ارائه می‌شود:

الف- گردآوری و احصای رهنمودها و مطالبات

۱. تدوین مجموعه رهنمودهای قرآنی مقام معظم رهبری

این مجموعه به گردآوری، تبویب و تحلیلی اولیه از سخنان ده سال گذشته مقام معظم رهبری در مجامع رسمی و عمومی است که نموداری نسبتاً جامع از دیدگاه‌های ایشان به قرآن و امور قرآنی به شمار می‌رود تا با ساختار تحلیل محتوا و مدل‌سازی راهبردی و عملیاتی ارائه شود.

گزاره‌های مستخرج در این مجموعه، ذیل سه حوزه آموزش عمومی قرآنی، پژوهش و آموزش عالی قرآنی و فعالیت‌های تبلیغی ترویجی قرآن طبقه‌بندی شده است.

۲. تدوین مجموعه تحلیل راهبردی بیانات مقام معظم رهبری در زمینه حفظ قرآن

در دو دهه اخیر مقام معظم رهبری تأکیدات فراوانی نسبت به اهمیت حفظ قرآن داشته‌اند. ایشان حفظ قرآن را مقدمه و وسیله انس و تدبر در قرآن و ضامن رشد جامعه و زمینه‌ساز عمل به قرآن و شکوفایی قرآنی جامعه می‌دانند. ایشان همواره تأکید خاصی بر ضرورت پرداختن به حفظ قرآن در سنین کودکی و نوجوانی دارند و از طرفی تعداد حفاظ کشور را کم می‌دانند و بیان می‌دارند که باید جبران عقب‌ماندگی‌های گذشته را بکنیم. معظم‌له در رمضان المبارک سال ۱۴۲۲ قمری (۱۱ مرداد ۱۳۹۰ ش) در دیدار با قاریان و حافظان قرآن کریم، چشم‌انداز جدیدی در زمینه حفظ قرآن ترسیم کرده و فرمودند:

«من قبلاً گفتم که در کشور ما حداقل باید یک میلیون نفر حافظ قرآن باشند حالا یک میلیون که عدد کمی است نسبت به این جمعیتی که ما داریم؛ اما حالا چون دوستان الحمدلله یک مقدماتی فراهم کرده‌اند، کارهایی را مشغول شده‌اند و دارند برنامه‌هایی را فراهم می‌کنند

برای اینکه انشاءالله حفظ راه بیفتد، ما هم امیدمان بیشتر شده و به جای یک میلیون، می‌گوئیم: «انشاء الله ما باید ده میلیون نفر حافظ قرآن داشته باشیم».

این مجموعه نیز با هدف تحلیل راهبردی رهنمودهای مقام معظم رهبری در زمینه حفظ قرآن کریم و ارائه گزاره‌های راهبردی در این زمینه، در مرحله نخست بیانات معظم‌له در این موضوع را استخراج و طبقه‌بندی نموده و در مرحله بعد محورهای به دست آمده را تقسیم‌بندی و در زیرشاخه‌های مبانی و اهداف حفظ قرآن، وضع موجود حفظ قرآن در کشور، چشم‌انداز حفظ قرآن، سیاست‌ها و راهبردهای حفظ قرآن در بین عموم، کودکان و نوجوانان، قاریان، روحانیون و جوانان ارائه نموده است.

۳. تشکیل جلسات مستقل پیگیری مطالبات

در سال ۹۳ جلسات کارشناسی مستقلی برای تحلیل و برنامه‌ریزی نحوه تحقق رهنمودها و مطالبات مقام معظم رهبری با مشارکت دستگاه‌ها تشکیل شد.

۴. تنظیم سفارش‌نامه مطالعه گردآوری بانک مطالبات

یکی از اولویت‌های پژوهشی دبیرخانه در سال ۹۳ سفارش مطالعه‌ای در این زمینه بود که به دلایل مختلف اجرایی نشد. لکن بانک بیانات مرتبط با قرآن معظم‌له طی یک میکروپروژه از میان بیانات از سال ۶۸ تا ۹۴ به صورت تفصیلی در یک کارشناسی به اهتمام یکی از کارشناسان دبیرخانه گردآوری شد.

ب- اقدامات در راستای اجرایی کردن رهنمودها

در این سال‌ها، توجه و تذکر به لزوم اجرایی کردن منویات و رهنمودهای معظم‌له همواره در مصوبات و سیاست‌ها شورا مندرج شده است. علاوه بر این توجه عام به مسئله، اقدامات خاص زیر مستقیماً برای تحقق مطالبات قابل اشاره است.

۱. تصویب طرح مقابله با ترویج اسلام‌هراسی، اسلام ستیزی و اهانت به مقدسات

الهی

پس از پیام مقام معظم رهبری در سال ۱۳۸۹ در پی اهانت نفرت‌انگیز به قرآن شریف در آمریکا، دبیرخانه شورا، جلسات متعددی با حضور دستگاه‌های مرتبط و صاحب‌نظران تشکیل داد و پیش‌نویس طرح مقابله با ترویج اسلام‌هراسی، اسلام‌ستیزی و اهانت به مقدسات الهی را در جلسه هشتم شورا مورخ ۱۳۸۹/۱۰/۱۱ به تصویب رساند.

۲. تصویب ضوابط طبقه‌بندی قاریان و مدرسان قرآن کریم

یکی از مطالبات قرآنی رهبری انقلاب در حوزه تلاوت قرآن، تعیین سطح کامل قاری است. بدین منظور قبل از تصویب منشور با برگزاری جلسات متعدد و نظرخواهی از اساتید قرائت قرآن پیش‌نویس جدول شرایط دانشی و مهارتی قاریان و مدرسان در دبیرخانه تنظیم شد. بعد از تشکیل شورا در جلسه نهم شورا در سال ۱۳۸۹، آیین‌نامه ضوابط ارزیابی قاریان و مدرسان قرائت قرآن کریم به تصویب کرد.

شورای عالی قرآن صدا و سیما به عنوان مجری این مصوبه تا سال ۱۳۹۸ هفت دوره این مصوبه را اجرا و به پذیرفته‌شدگان مدرک تخصصی قرائت اعطا کرده است.

۳. تصویب طرح ملی حفظ قرآن کریم و تشکیل ستاد راهبری طرح

پس از تذکر مقام معظم رهبری مدظله نسبت به اهمیت حفظ قرآن و کمبود جدی حافظان قرآن در جامعه اسلامی ایران و تصریح ایشان بر ضرورت وجود حداقل ده میلیون نفر حافظ قرآن اجرای طرح ملی حفظ قرآن کریم در برنامه‌های شورا و کمیسیون‌ها قرار گرفت.

پس از مطالعات و پژوهش‌ها و جلسات متعدد با صاحب‌نظران، نهایتاً در سال ۱۳۹۴ طرح ملی حفظ قرآن کریم مشتمل بر اصول، رویکردها، راهبردها و اقدامات لازم برای تحقق مطالبه مقام معظم رهبری به تصویب رسید. بخش‌هایی از مستندات پشتیبان این طرح ملی در دو جلد کتاب منتشر شده است.

ستاد راهبری طرح ملی حفظ قرآن کریم در دبیرخانه شورا تشکیل شد. مهم‌ترین اقدامات این ستاد تا سال ۱۳۹۷ از این قرار است:

۱. تصویب ۱۹۰ اقدام ملی و پایش اجرایی شدن اقدامات دستگاه‌ها
 ۲. پیگیری راه‌اندازی و فعال‌سازی سامانه حفظ ایران
 ۳. تدوین و تصویب و اجرایی شدن طرح نهضت همگانی حفظ جزء سی‌ام
 ۴. گردآوری و تجمیع بانک‌های اطلاعات آمار حافظان نهادها
 ۵. پیگیری ایجاد بخش طرح ملی حفظ قرآن در نمایشگاه بین‌المللی قرآن
 ۶. پیگیری تهیه و تصویب ضوابط ارزیابی عمومی حافظان
- در راستای کاهش تصدی‌گری دبیرخانه، ابتدای سال ۹۸ کلیه امور این ستاد به مرکز قرآنی سازمان اوقاف و امور خیریه محول شده است.

۴. تدوین برنامه‌های قرآنی پیشنهادی در راستای اجرایی سازی مطالبات قرآنی مقام

معظم رهبری در نامه به جوانان غربی

به دنبال نامه مقام معظم رهبری به جوانان غربی در سال ۱۳۹۴ و سفارش ایشان مبنی بر شناخت ژرف و درست با استفاده از تجربه‌های ناگوار، جهت پی‌ریزی بنیانهای تعامل صحیح و شرافتمندانه با جهان اسلام، دبیرخانه شورا نیز برای تحقق این پیام مهم و تاریخی، با استفاده از دیدگاه خبرگان حوزه بین‌الملل، اقدام به تدوین برنامه‌های پیشنهادی در این زمینه نمود.

۵. تدبیر و فرهنگسازی انس با قرآن کریم فرهیختگان

پس از تأکید مقام معظم رهبری در سال ۱۳۸۶ مبنی بر اهمیت انس با قرآن کریم و اشاره به عدم انس فرهیختگان، نخبگان و تحصیل‌کردگان با قرآن کریم به عنوان یک نقص آشکار و تأکید معظم له بر ضرورت انس بیشتر این قشر با آخرین کتاب آسمانی،

کارگروهی در سال ۱۳۸۷ با نام «کارگروه تخصصی تدبیر و فرهنگسازی انس با قرآن کریم» در بخش قرآنی دبیرخانه شورای عالی تشکیل شد و با دعوت از صاحبان نظران و متولیان امر، به بررسی ابعاد، موانع و راهکارهای ایجاد انس در میان تحصیل کردگان و فرزندان پرداخت. در ادامه نیز با انجام مصاحبه با اساتید و صاحبان نظران دانشگاهی، نظرات تکمیلی این عزیزان برای تنظیم پیش‌نویس مورد نظر به منظور تحقق این مهم صورت گرفت.

محورهای مورد گفتگو با اساتید و فرهیختگان عبارت بودند از:

۱. ریشه‌های کاستی انس با قرآن کریم در جامعه تحصیل کرده کشور
۲. موانع و مسائل اساسی ترویج انس با قرآن کریم در میان فرهیختگان
۳. انگیزش و نگرش نسبت به انس با قرآن کریم و راهکارهای تقویت آن
۴. نقش و نظام ورود تشکلهای صنفی و مجامع تحصیل کردگان در ترویج انس با

قرآن کریم

۵. نقش و نحوه ورود مناسب نظام مدیریت کشور در موضوع
۶. نقش برنامه‌های رسمی و غیررسمی دینی و فرهنگی مراکز دانشگاهی در ترویج

انس با قرآن کریم

۷. تجربه‌های شخصی و پیشنهاد راهکارهای عملیاتی
- مجموعه مصاحبه‌های تخصصی در این زمینه به صورت یک کتاب منتشر شده است.
۶. تدوین و تصویب آیین‌نامه تشکیل هیئت حفظ کرامت چهره‌های شاخص قرآنی
- متعاقب تذکر سال ۹۳ مقام معظم رهبری در خصوص پابندی فعالان قرآنی به مقررات دینی و اخلاق قرآنی با مطالعات و برنامه‌ریزی‌های دبیرخانه در نهایت پیشنهاد تشکیل گروهی برای اشراف بر جنبه‌های کلان این مهم در میان افراد برجسته از قرآنیان در سال ۹۷ به تصویب شورا رسید.

بند ۵- ایجاد ساز و کارهای لازم برای هماهنگی و تعامل مؤثر در زمینه فعالیت‌های قرآنی

ایجاد هماهنگی بین دستگاه‌ها و جلوگیری از موازی‌کاری هدف نخست و اصلی منشور و شورا است. لذا به نحوی تمام اقدامات، مصوبات و فعالیت‌های شورا و کمیسیون‌ها را می‌توان در این راستا برشمرد. اما به طور خاص اهتمام به این مهم ذیل محورهای زیر قابل ارائه است.

الف- اقدامات توسعه ارتباطات و تعاملات بین دستگاهی

۱. تقویت تعامل و هماهنگی میان مجلس شورای اسلامی و شورا
۲. تنظیم روابط شورای عالی و ستاد راهبری مهندسی فرهنگی با شورا
۳. تنظیم روابط شورا با دولت در امور قرآنی با ایجاد کمیسیون‌ها و کارگروه‌های هماهنگی و توسعه حوزه‌ها و بخش‌های امور قرآنی
۴. ایجاد تعامل سازمان‌یافته با سازمان برنامه و بودجه کشور
۵. تعامل با دستگاه‌ها از طریق مذاکره حضوری و غیرحضوری و تشکیل جلسات و نشست‌ها در لایه‌های دبیر، معاونان و کارشناسان دبیرخانه شورا با دستگاه‌ها
۶. انجام مکاتبات متعدد برای هماهنگی دستگاه‌ها
۷. اعزام نیروی انسانی دبیرخانه برای کارشناسی و مشاوره به دبیرخانه کمیسیون‌ها

ب- تعداد بخش‌ها یا موضوعات هماهنگ شده با مصوبات شورا یا کمیسیون‌ها

۱. طراحی جایگاه مناسب برای منشور در اسناد راهبردی بالادستی حوزه فرهنگ و قوانین و برنامه‌های توسعه کشور
۲. نحوه صدور مجوز مؤسسات فرهنگی قرآن و عترت
۳. برنامه درسی تجمیعی کارشناسی علوم قرآن و حدیث
۴. نحوه مدیریت جلسات شورای قرآن استان‌ها
۵. نحوه ارزیابی و صدور مدرک تخصصی قاریان و مدرسان قرآن
۶. اجرای طرح ملی حفظ قرآن در سال ۹۰ و ۹۳ و تشکیل ستاد راهبری طرح
۷. تنظیم ضوابط شمول ارائه شهریه تحصیلی به دانشجویان حافظ و قاری برای حسن اجرای قانون مجلس شورای اسلامی
۸. تعمیم ادبیات نظام توسعه فرهنگ قرآنی در میان فعالان جامعه قرآنی

ج- مصوبات خاص ناظر به تسهیل ارتباطات، هماهنگی و هم‌افزایی فعالیت

دستگاه‌های دولتی و عمومی و مؤسسات مردمی

۱. تصویب سه سند راهبردی راهبری فعالیت‌های قرآنی و اجرای منشور در سه حوزه تخصصی آموزش، پژوهش و ترویج قرآن از مهم‌ترین مصوبات شورا به شمار می‌رود که اثر و نتیجه مستقیم در هماهنگی فعالیت‌های دستگاه‌ها و نهادهای دولتی و مردمی دارد.
۲. از ۲۴ مصوبه شورا که در روزنامه رسمی منتشر شده ۱۹ مصوبه رویکرد هماهنگی دارد.

۳. عمده تصمیمات و مصوبات مجمع مشورتی شورا شأن هماهنگی دارد.

بند ۶- تأیید طرح ها و برنامه های ملی و فراجنشی در توسعه فرهنگ قرآنی

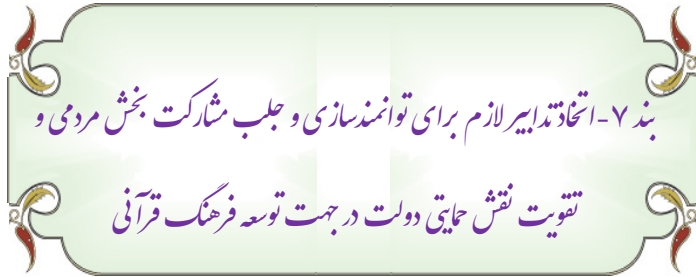
فعالیت‌ها و اقدامات گسترده و به هم پیوسته‌ای که برای دستیابی به اهداف مشخص با مسئولیت مشخص یک یا چند دستگاه به ترتیب مراحل متفاوت و با منابع مالی و زمان مشخص اجرا می‌شود یا اجرا خواهد شد طرح و برنامه نامیده می‌شود.

طرح و برنامه‌ای که جنبه استراتژیک دارد، از لحاظ سرمایه‌گذاری بزرگ و از نظر تکنولوژی پیچیده باشد، آثار مترتب بر اجرای آنها نیز از یک منطقه (حداقل چندین استان یا چندین کشور) بیشتر بوده و از سوی حداقل یکی از دستگاه‌ها یا نهادهای جمهوری اسلامی ایران اجرا شود طرح و برنامه ملی گفته شده است. انواع طرح و برنامه ملی عبارتند از: ۱- دستگاهی ۲- بخشی ۳- حوزه‌ای ۴- فراجوزه‌ای.

شورای توسعه فرهنگ قرآنی مسئولیت بررسی، تدوین و تصویب طرح‌ها و برنامه‌های ملی در هر یک از حوزه تخصصی سه‌گانه امور قرآنی را به عنوان یکی از وظایف کمیسیون‌ها به آنها سپرده است.

طرح‌ها و برنامه‌های ملی که ماهیت فراحوزه‌ای دارند مستقیماً توسط شورا بررسی و تأیید می‌شوند. عناوین طرح‌های ملی که تاکنون در شورا بررسی و تصویب شده‌اند عبارتند از:

۱. سند راهبردی اجرای منشور در حوزه آموزش عمومی قرآن
 ۲. سند راهبردی اجرای منشور در حوزه پژوهش و آموزش عالی قرآن
 ۳. سند راهبردی اجرای منشور در حوزه تبلیغ و ترویج قرآن
 ۴. طرح ترویج تلاوت و تدبر روزانه قرآن
 ۵. طرح ملی حفظ قرآن کریم
 ۶. برنامه جامع قرآن و فضای مجازی
- علاوه بر اینها برخی برنامه‌های ملی مانند برگزاری مسابقات قرآن و برگزاری نمایشگاه بین‌المللی قرآن همه‌ساله پس از اتمام گزارش آنها در جلسات شورا و کمیسیون‌ها ارائه شده و مورد بررسی و تأیید قرار می‌گیرند.

الف- توانمندسازی مالی مؤسسات مردمی قرآنی

یکی از راهکارهای اساسی برای توانمندسازی بخش مردمی بعد از تشکیل شورا اختصاص و توزیع اعتبارات حمایتی به این بخش بوده است. بر این اساس از محل اعتبارات سال ۹۰ اجرای منشور مبلغ قابل توجهی بالغ بر چهل میلیارد تومان به مؤسسات مردمی قرآنی اختصاص یافت.

در سال‌های بعد نیز این اعتبارات به شرح جدول زیر به اتحادیه‌های مردم‌نهاد جهت توزیع بین مؤسسات تخصیص داده شد:

۱۳۹۷	۱۳۹۵	۱۳۹۳	۱۳۹۲	
۷,۷۲۲,۰۰۰,۰۰۰	۱۰,۱۳۷,۰۰۰,۰۰۰	۲۱,۹۲۸,۵۰۰,۰۰۰	۳,۱۲۵,۰۰۰,۰۰۰	اتحادیه تشکل‌های قرآنی
۷,۴۷۵,۰۰۰,۰۰۰	-	۲۱,۹۲۸,۵۰۰,۰۰۰	۳,۱۲۵,۰۰۰,۰۰۰	اتحادیه مؤسسات قرآنی

علاوه بر این، اعتبارات تعدادی از دستگاه‌ها از طریق اتحادیه‌های مردم‌نهاد به عنوان مؤسسه معین اختصاص پیدا کرده است.

لکن در این بین سیاست‌ها یا اقدامات جدی برای کاهش تصدی‌گری دولتی در امور قرآنی اتخاذ نشده است. از بین مصوبات شورا، مصوبه جلسه ۲۴ شورا مسئولیت صدور

مجوز مؤسسات مردمی را بر عهده اتحادیه‌ها قرار داد که با اشکال وارده در جلسه بعدی شورا این مسئولیت از آنها منفک شد.

ب- مشارکت بخش مردمی در نظام تصمیم‌سازی و تصمیم‌گیری قرآنی کشور

با عضویت سه نفر صاحب‌نظر در امور قرآنی به انتخاب و تأیید شورای توسعه از میان شش نفر صاحب‌نظر پيشنهادهی اتحادیه تشکلهای مردم‌نهاد قرآنی از مصادیق جلب مشارکت بخش مردمی قرآنی در بالاترین سطح تصمیم‌گیری امور قرآنی میسر شد. علاوه بر آن به منظور در سال ۹۲ عضویت سه نفر صاحب‌نظر حقیقی در شورا به تصویب رسید تا بدین ترتیب از وزن دولتی و حاکمیتی در شورا کاسته شود. همچنین طی ده سال گذشته حضور و مشارکت بخش مردمی در کمیسیون‌ها و کارگروه‌های تخصصی قرآنی پررنگ و تأثیرگذار بوده است.

ج- پیگیری ساماندهی و تقویت مؤسسات قرآنی

بلافاصله اندکی پس از تصویب منشور توسعه فرهنگ قرآنی و شکل‌گیری شورا مسئله ساماندهی نحوه صدور مجوز و حمایت از مؤسسات مردمی قرآنی در دستور دبیرخانه و شورا قرار گرفت. این مسئله متأسفانه به دلیل حساسیت‌های مرتبط با منافع و مضار جریان‌های قرآنی با کندی و افت و خیز بسیار پیش رفت و منجر به تشکیل جلسات متعدد، تصویب مصوبات متعدد و صرف وقت برای رایزنی‌ها و تعاملات شد. در نهایت در سال ۹۳ ایجاد هیئت مشترک صدور مجوز مؤسسات فرهنگی قرآن و عترت به تصویب رسید و مقرر شد دو اتحادیه مؤسسات و تشکلهای قرآنی توسط این هیئت ادغام شوند. ادغام اتحادیه‌های مردم‌نهاد قرآنی علاوه بر آن که عمل به امر قرآنی وحدت و پرهیز از تشتت و تفرقه است برای حاکمیت و خودمؤسسات فوائد و آثار متعددی دارد. ادغام اتحادیه‌ها به سبب تسهیل فرایند صدور و تمدید مجوز و

ارزیابی و نظارت بر موسسات و عدالت و تسهیل در حمایت و پشتیبانی از موسسات و تقلیل تاثیرگذاری مراکز دولتی و شبه دولتی بر استقلال موسسات مطلوب و مفید است. پس از مشکلاتی که در سال ۹۷ به سبب اعلام خروج وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی از هیئت مشترک ایجاد شد عملاً هیئت مذکور تعطیل و روند دوگانه صدور مجوز مؤسسات توسط دو دستگاه وزارت فرهنگ و ارشاد و سازمان تبلیغات اسلامی از سر گرفته شد. در ادامه موضوع ادغام اتحادیه‌ها تحت الشعاع این مشکل قرار گرفت. دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی در راستای ادغام اتحادیه‌های مردم‌نهاد قرآنی مردمی، به منظور اتباع از وحدت رویه و پرهیز از تضییع فرصت‌های فعالیت بخش مردمی، پس از چندین سال پیگیری این موضوع، نهایتاً در سال ۹۸ با توجه به مرجعیت هیئت رسیدگی به امور مؤسسات فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد در تعیین تشکیلات مرکزی مؤسسات، مسئولیت پیگیری، نظارت و نهایی سازی فرایند ادغام و اسانسانه اتحادیه‌های مردم‌نهاد قرآنی مردمی کشوری را به هیئت رسیدگی به امور مؤسسات فرهنگی واگذار نمود که هم اکنون مراحل پایانی فرایند ادغام در حال سپری می‌باشد.

بند ۸- اتخاذ تدابیر لازم برای گسترش فرهنگ وقف در امور قرآنی و بهره‌گیری حداکثری از موقوفات کشور در این زمینه

وقف سنت حسنه‌ای است که نه تنها در اسلام، بلکه در سایر ادیان و مذاهب و حتی در میان اقوام و ملل دیگر مورد توجه و تأیید قرار گرفته است.

در طول تاریخ بعد از اسلام، فرهنگ وقف همواره جایگاه ویژه‌ای در میان مسلمانان داشته است. بیشترین مصارف موقوفات در کنار احتیاجات مردمی مانند بیمارستان‌ها، کاروانسراها، مدارس، کتابخانه‌های و ... مربوط به حوزه مسائل دینی، اعم از آموزش، تبلیغ و پژوهش دینی بوده است. از گذشته‌های دور تاکنون کارکرد آموزشی و فرهنگی مهمترین کارکرد وقف در جامعه‌ی اسلامی بوده است. وقف به عنوان یک منبع مستمر مالی برای مراکز علمی، پشتوانه‌ی مردمی داشته است و چه بسیار مدارس و مراکز علمی در جهان اسلام که از طریق وقف ایجاد و گسترش یافته‌اند.

مع الوصف در این میان فرهنگ اختصاص موقوفات به فعالیت‌های قرآنی، اعم از آموزش، پژوهش و تبلیغ و ترویج قرآن جایگاه چندانی نداشته است.

پس از تصویب منشور توسعه فرهنگ قرآنی، روشن ساختن ظرفیت‌های مادی موجود نظام در بخش حمایت دولتی یارای حمایت از توسعه فراگیر فرهنگ روح‌بخش کلام وحی را نداشته و فرجام امید داشتن به این منابع محدود، موجب بازدارندگی از فعالیت‌های روبه رشد قرآنی کشور خواهد بود. لذا در راستای اجرای وظایف شورای

توسعه فرهنگ قرآنی در ماده چهار منشور توسعه فرهنگ قرآنی مبنی بر «اتخاذ تدابیر لازم برای گسترش فرهنگ وقف در امور قرآنی و بهره‌گیری حداکثری از موقوفات کشور در این زمینه» برنامه‌ریزی و اقدام مؤثر در زمینه توسعه موقوفات قرآنی ضروری است.

۱. وضعیت استفاده از وقف در زمینه‌های فرهنگی در کشور

۱. افزایش چشمگیر شمار موقوفات پس از پیروزی انقلاب اسلامی
۲. مصرف اکثر موقوفات در جهت رفع نیازهای ضروری جامعه از جمله فرهنگی و اجتماعی
۳. مصرف بخش زیادی از موقوفات به مراکز علمی آموزشی همچون دانشگاه‌ها، مدارس، مراکز تحقیقاتی
۴. استفاده از موقوفات به منظور رشد خصایل خوب انسانی همچون فداکاری و گذشت، معرفی جهان اسلام به بیگانگان، توسعه کتاب و کتابخوانی، توسعه هنر در کلیه رشته‌ها و...

۲. وضعیت وقف در حوزه قرآن در کشور

۱. موقوفات قرآنی مقید به مکان بیشترین و موقوفات مقید به زمان و مکان کمترین تعداد موقوفات را در کشور به خود اختصاص داده‌اند.
۲. استانهای خراسان رضوی، اصفهان و خراسان جنوبی در حوزه نیت قرآنی بیشترین تعداد را به ثبت رسانده‌اند.
۳. استان‌های ایلام، کهگیلویه و بویراحمد و خوزستان در حوزه نیت قرآنی کمترین تعداد را به ثبت رسانده‌اند.

۹۰.۴ در صد موقوفات قرآنی، متصرفی (توسط سازمان اوقاف و امور خیریه) و تنها ۱۰ درصد غیرمتصرفی هستند. (توسط افراد خاص و متولی اداره می‌شود).

۳. بازخوانی آماری موقوفات قرآنی کشور

حدود ۳۰ نیت تحت عنوان کلی نیت توسعه و ترویج قرآن در سامانه جامع بقاع متبرکه وجود دارد که برخی از آنها عبارتند از: خرید و توزیع قرآن، هزینه جهت استفاده در ترویج و نشر قرآن، قرائت قرآن در حق والدین، هزینه تفسیر، مفاهیم و تعلیم و تعلم اطفال، مسابقات قرآنی، هزینه حفظ قرآن، ختم ماهی یک بار قرآن. ۲۰ موقوفه قابل توجه در کشور وجود دارد که صد در صد نیت برای کار قرآنی است و به ترتیب اکثریت در استان‌های کرمانشاه، گیلان، خراسان رضوی، کرمان، تهران و ... واقع می‌باشند ولی درآمد آنها مجموعاً به حد یک دهم یک موقوفه مراسم عزاداری اباعبدالله الحسین نمی‌رسد.

الف. تعداد موقوفات کشور دارای نیت مرتبط با توسعه فرهنگ قرآنی از سال ۱۳۸۷ تا سال ۱۳۹۷ (گزارش ارسالی سازمان اوقاف)

نسبت موقوفات قرآنی به کل	تعداد کل موقوفات جدید	نوع مدیریت			تعداد موقوفات قابل بهره برداری	تعداد موقوفات اختصاصی	سال
		مشترک التولیه	غیرمتصرفی	متصرفی			
۴,۲٪	۹۱۵	۰	۶	۳۲	۶۵	۳۸	۱۳۸۷
۵,۷٪	۱۰۵۹	۱	۱۲	۴۷	۲۰۱	۶۰	۱۳۸۸
۵,۹٪	۱۲۶۱	۰	۱۶	۵۹	۱۶۲	۷۵	۱۳۸۹
۸,۹٪	۱۱۹۳	۰	۱۱	۹۵	۱۰۸	۱۰۶	۱۳۹۰
۱۲,۲٪	۱۴۰۳	۱	۲۶	۱۴۴	۱۲۷	۱۷۱	۱۳۹۱
۱۵,۹٪	۲۱۴۵	۰	۴۱	۳۰۱	۱۶۴	۳۴۲	۱۳۹۲
۹,۴٪	۳۰۲۵	۳	۳۸	۲۴۳	۱۴۹	۲۸۴	۱۳۹۳
۷,۳٪	۲۸۲۷	۲	۳۳	۱۷۲	۹۵	۲۰۷	۱۳۹۴

۱۳۹۵	۲۲۷	۱۰۲	۱۶۶	۶۱	۰	۲۶۳۶	٪۸،۶
۱۳۹۶	۲۴۶	۹۱	۱۶۳	۸۲	۱	۲۵۰۳	٪۹،۸
۱۳۹۷/۱۰	۱۳۱	۴۶	۸۷	۴۳	۱	۱۶۹۱	٪۷،۷

ب. برخی آمارهای مرکز امور قرآنی سازمان اوقاف - آذر ۹۵

۴۷۱۳ موقوفات مرتبط با توسعه و ترویج قرآن کریم

۱۷۶۰۴۴ رقبات مرتبط با توسعه و ترویج قرآن کریم

۵۵۳۳ نیات واقفین مرتبط با توسعه و ترویج قرآن

۳۶۱۲ موقوفات متصرفی مرتبط با توسعه و ترویج قرآن کریم

۱۰۷۸ موقوفات غیر متصرفی مرتبط با توسعه و ترویج قرآن کریم

۲۳ موقوفات اشتراک التولیه مرتبط با توسعه و ترویج قرآن کریم

۴۲۰۱ موقوفات منفعتی مرتبط با توسعه و ترویج قرآن کریم

۵۱۲ موقوفات انتفاعی مرتبط با توسعه و ترویج قرآن کریم

۳۳۸۰ موقوفات دارای درآمد مرتبط با توسعه و ترویج قرآن کریم

۱۳۳۳ موقوفات فاقد درآمد مرتبط با توسعه و ترویج قرآن کریم

۱۰۳۹۸۴ رقبات مسکونی مرتبط با توسعه و ترویج قرآن کریم

۲۴۴۴۸ رقبات کشاورزی مرتبط با توسعه و ترویج قرآن کریم

۱۳۷۱۴ رقبات تجاری مرتبط با توسعه و ترویج قرآن کریم

۳۳۸۹۸ سایر رقبات مرتبط با توسعه و ترویج قرآن کریم

۱۷۲۸۱۶ رقبات منفعتی مرتبط با توسعه و ترویج قرآن کریم

۳۲۲۸ رقبات انتفاعی مرتبط با توسعه و ترویج قرآن کریم

۱۶۶۸۱۲ رقبات دارای درآمد مرتبط با توسعه و ترویج قرآن کریم

۹۲۳۲ رقبات فاقد درآمد مرتبط با توسعه و ترویج قرآن کریم

۴. برخی اقدامات صورت گرفته در راستای توسعه فرهنگ وقف در امر قرآن بعد

از تصویب منشور

۱. تدوین پیش نویس الزامات فرهنگ وقف در امر قرآن توسط دبیرخانه شورای توسعه فرهنگ قرآنی و ارائه به سازمان اوقاف و امور خیریه

۲. مشارکت در برگزاری نشست‌های سالانه هم‌اندیشی وقف در امور قرآنی به همت سازمان اوقاف و امور خیریه و با مشارکت دبیرخانه شورای توسعه فرهنگ قرآنی
در سال ۱۳۹۳

۳. تدوین پیش نویس تدابیر هماهنگی و گسترش فرهنگ وقف در امور قرآنی در سال ۱۳۹۵

۴. پیگیری‌های متعدد کتبی و شفاهی از سازمان اوقاف و امور خیریه مبنی بر ارائه طرح ملی توسعه وقف قرآنی

۵. ابلاغ راه‌اندازی ستاد توسعه موقوفات قرآنی در استانها توسط سازمان اوقاف و امور خیریه در سال ۱۳۹۶ با مشارکت دستگاه‌های اجرایی و فرهنگی استان

۶. مطالعات و تحلیل سیستمی راه‌اندازی سامانه نذر و وقف توسط سازمان اوقاف

۷. تدوین پیش‌نویس برنامه جامع عملیاتی توسعه فرهنگ وقف در امور قرآنی جهت تصویب در شورای توسعه فرهنگ قرآنی

۵. برخی ضعف‌ها و چالش‌های اساسی وقف قرآنی

۱. محدود بودن موقوفات قرآنی نسبت به موقوفات حوزه عترت علیهم‌السلام: ۲۰ موقوفه قابل توجه در کشور وجود دارد که صد در صد نیت برای کار قرآنی است و به ترتیب اکثریت در استان‌های کرمانشاه، مازندران، گیلان، خراسان رضوی، کرمان، تهران

و ... واقع می‌باشند ولی درآمد آنها مجموعاً به حد یک دهم یک موقوفه مراسم عزاداری اباعبدالله الحسین (ع) نمی‌رسد.

۲. کم کاری نهادهای مسئول برای توسعه فرهنگ وقف قرآنی پس از انقلاب و به ویژه پس از منشور

۳. کم بودن تعداد نيات وقف قرآنی

۴. بی اعتمادی مردم نسبت به نحوه هزینه کرد موقوفات با توجه به عدم شفافیت مالی منابع وقفی

۵. ضعف تولید دانش تخصصی و کم کاری دانشگاه‌ها و پژوهشگاه‌ها در این زمینه

۶. ضعف آشنایی قشرهای مختلف مردم با آثار و برکات، راه‌ها و انواع وقف

۷. نبود طرح جامع و نقشه راه توسعه فرهنگ وقف در کشور

۸. کمبود موقوفات قرآنی به نسبت موقوفات عترت علیهم السلام

۹. ضعف هماهنگی سیاست‌ها و راهکارها و برنامه‌ها و وجود قوانین و مقررات مانع توسعه فرهنگ وقف

۱۰. ضعف مهارت‌های اداری کارکنان نهادهای فعال در عرصه وقف

۱۱. ضعف توجه رسانه ملی به موضوع وقف و عدم تبلیغ مؤثر آن

۱۲. ارتباط و مشارکت ضعیف دستگاه‌ها با سازمان اوقاف و امور خیریه

۱۳. ضعف استفاده از فناوری‌های نوین و سیستم‌های اطلاعاتی در رصد و تصمیم

سازی

۱۴. تصمیم‌گیری شخصی و غیرکارشناسی در لایه‌های مدیریتی و عملیاتی

۷. راهبردهای توسعه فرهنگ وقف بالاخص وقف قرآنی

۱. توسعه نظریه پردازی در زمینه وقف و تولید ادبیات مربوط

۲. تدوین نقشه راه توسعه فرهنگ وقف در حوزه فعالیت‌های قرآنی
۳. شفاف‌سازی مسیر تأمین، تخصیص و هزینه‌کرد منابع وقفی
۴. بسترسازی حقوقی توسعه فرهنگ وقف در فعالیت‌های قرآنی در قوانین و مقررات
۵. توسعه تبلیغ و ترویج فرهنگ وقف در فعالیت‌های قرآنی با استفاده از ابزار هنر و

رسانه

۶. هماهنگ‌سازی نهادهای فعال در عرصه وقف
۷. توسعه سیستم‌های اطلاعاتی و آماری جهت کیفیت بخشی تصمیمات و رصد نتایج و برنامه‌ها
۸. جهت‌دهی موقوفات عام به سمت توسعه فعالیت‌های قرآنی
۹. تغییر رویکرد استفاده از موقوفات از مصرف‌گرایی به سمت تولید (وقف مولد)
۱۰. گسترش موقوفات با گستره انتشار در جهان اسلام
۱۱. آسیب‌شناسی وضعیت وقف در کشور (با تأکید بر وقف قرآنی)

بند ۹- ارزیابی و نظارت بر عملکرد دستگاه‌ها و نهادهای دولتی و غیردولتی

قبل از تصویب منشور، بخش قرآنی دبیرخانه شورای عالی در چند مورد محدود فعالیت‌هایی برای نظارت و ارزیابی صورت داده که به ارزیابی عملکرد قرآنی برخی دستگاه‌ها و مؤسسات و برخی برنامه‌های ملی خلاصه می‌شود.

بعد از تشکیل شورا این مهم به عنوان یکی از کارویژه‌های اساسی شورا و کمیسیون‌ها مورد توجه جدی قرار گرفت که منجر به اجرای برنامه بررسی و پایش عملکرد قرآنی دستگاه‌ها در سال ۹۳ و ۹۴ گردید. این برنامه با رویکرد راهبردی و حمایتی، با حضور کارشناسانی به نمایندگان از دبیرخانه، مجمع مشورتی و کمیسیون‌های تخصصی شورای توسعه فرهنگ قرآنی و جریان‌های قرآنی اجرا شد.

مهم‌ترین هدف پایش شناسایی، آمایش و پردازش ظرفیت‌های قرآنی بالفعل و بالقوه نهادها با رویکرد راهبردی جهت بازطراحی ساختارهای قرآنی و تقویت هم‌افزایی و کاهش موازی‌کاری‌ها بوده است.

الف- مستندات

۱. مطالبه شورای عالی انقلاب فرهنگی طبق بند ۹ وظایف شورای توسعه فرهنگ قرآنی مبنی بر «ارزیابی و نظارت بر عملکرد دستگاه‌ها و نهادهای دولتی و غیردولتی» مندرج در ماده ۴ منشور توسعه فرهنگ قرآنی
۲. تأکید مطالعات پژوهشی پشتیبان منشور توسعه فرهنگ قرآنی بر ایجاد نظام پایش و نظارت بر عملکرد قرآنی دستگاه‌ها
۳. مطالبات متعدد رئیس شورای توسعه فرهنگ قرآنی بر لزوم گزارش‌گیری دبیرخانه از دستگاه‌ها از سال ۱۳۸۹ تاکنون
۴. تأکید دبیر شورای عالی انقلاب فرهنگی بر لزوم طراحی نظام پایش در طرح تشکیل شورای توسعه فرهنگ قرآنی

ب- اصول و سیاست‌ها

۱. ابتدا به مقدمات و تکالیف تعیین‌شده و منابع موجود و در اختیار هر دستگاه
۲. پرهیز از هرگونه نظارت ملامت‌گرانه و عیب‌جویانه
۳. انتقال احساس معاضدت و همراهی اعضای هیئت بررسی و پایش با دستگاه‌ها
۴. پرهیز از هرگونه انعکاس عملکردهای منفی و رسانه‌ای شدن آن
۵. انتقال سازنده معایب و نواقص ساختاری، روش‌ها و برنامه‌ها به هر دستگاه و تعیین نقش دبیرخانه و سایر دستگاه‌ها در بهینه‌سازی و بهبود روش‌ها

ج- اهداف

۱. بررسی میدانی فعالیت‌های قرآنی و ظرفیت‌های بالفعل و بالقوه دستگاه‌ها
۲. بررسی آخرین وضعیت ساختار سازمانی و منابع انسانی و بودجه‌ای هر دستگاه

۳. بررسی و تطبیق عملکرد دستگاه‌ها، با تدابیر و منویات مقام معظم رهبری ^{مدظله‌العالی}، اهداف و سیاست‌های منشور، اهداف مصرح در اسناد بالادستی و وظایف قانونی هر دستگاه

۴. تعیین نیازمندی‌های دستگاه‌ها در جهت بازمهندسی ساختارهای قرآنی کشور

۵. تعیین نیازمندی‌های تعاملاتی بین دستگاه‌های قرآنی کشور و باز مهندسی آن

۶. احصای مجموعه انتظارات مورد مطالبه دستگاه‌ها از شورای توسعه فرهنگ قرآنی و نیز انتظارات شورا از دستگاه‌ها

د- شاخص‌های بررسی و پایش

۱. وضعیت ساختاری

۲. وضعیت سرمایه‌های انسانی

۳. ابتنای فعالیت‌ها بر کارشناسی و نیاز

۴. مقایسه دستاوردها با اهداف و وظایف

۵. عملکرد در تحقق مطالبات قرآنی مقام معظم رهبری ^{مدظله‌العالی}

۶. وضعیت عملکرد در اجرای منشور

۷. وضعیت بودجه و پشتیبانی مالی

۸. برون‌سپاری و تعاملات دستگاه

۹. خودارزیابی و خودپایی دستگاه

۱۰. مأموریت اختصاصی دستگاه

ه- نتایج و دستاوردها

۱. دستیابی نسبی به اهداف تعریف‌شده در مبانی برنامه

۲. تبیین و معرفی منشور و شورای توسعه فرهنگ قرآنی به برخی از دستگاه‌ها و نهادهایی که قبلاً در منظومه تقسیم کار ملی قرآنی مورد توجه قرار نگرفته بودند.
۳. شناخت و آشنایی میدانی دبیرخانه با صحنه واقعی عملیات قرآنی کشور از وضعیت ساختاری، اهداف، سیاست‌ها، وظایف، عملکرد و ظرفیت‌های دستگاه‌ها و نهادهای دولتی و عمومی
۴. شناسایی برخی ظرفیت‌های مغفول‌مانده قرآنی کشور
۵. تنظیم اولین گزارش ارزیابی فعالیت قرآنی دستگاه‌ها و انعکاس رسمی آن به رئیس دستگاه از سوی رئیس و دبیر شورای توسعه فرهنگ قرآنی
۶. تنظیم گزارش پایانی پایش در قالب تحلیل وضعیت سرمایه‌های نهادی، دانشی، انسانی، ارتباطی و منابع مالی در سه بخش نقاط قوت، ضعف و بایسته‌ها
۷. برگزاری همایش معرفی دستگاه‌ها و استان‌های برتر و تشویق دستگاه‌های برتر
۸. اقدام در جهت ایفای یکی از بندهای وظیفه‌ای شورا در منشور توسعه فرهنگ قرآنی
۹. تمهید ایجاد ارتباط و تعامل سازنده بین دستگاه‌ها و نهادهای دولتی و عمومی کشور در برنامه‌ها و فعالیت‌های قرآنی
۱۰. ایجاد حس پاسخگویی در صف نسبت به جایگاه نظارتی و کنترلی مقام بالادست با اعزام هیئت پایش (بسیاری از دستگاه‌ها از اینکه از طرف نهادهای ستادی عالی مورد توجه قرار گرفته‌اند احساس رضایت و خرسندی خود را اعلام کردند).
۱۱. احصای مشکلات و موانع دستگاه و سعی در برطرف کردن آن‌ها با برگزاری جلسات تخصصی ذی‌ربط
۱۲. ایجاد انگیزه و اهتمام در مسئولین دستگاه‌ها نسبت به بازمهندسی وظایف، مأموریت‌ها، ساختارها و تشکیلات قرآنی خود مبتنی بر وظایف و مأموریت‌های موجود،

جایگاه حاکمیتی، گستره جغرافیایی، سابقه، ظرفیت نهادی، دانشی، انسانی، مالی و ارتباطی، شمول مخاطب

۱۳. اهتمام شکل دهی ساختارهای قرآنی در سازمان‌ها و نهادها از جمله سازمان قرآن و عترت حوزه‌های علمیه خواهران، واحد قرآنی مجمع جهانی اهل بیت، شورای عالی قرآن در مرکز حوزه‌های علمیه برادران، دارالقرآن وزارت نفت

۱۴. اهتمام شورا به اجرایی کردن بایسته‌های مرتبط از جمله در دستور قرار دادن آسیب‌شناسی شوراهای هماهنگی و گسترش فعالیت‌های قرآنی استان‌ها و رفع ابهامات و موانع حقوقی، بازنگری در نحوه انسجام بخشی فرهنگ‌سازی قرآنی دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی و بازنگری قرارگاه راهبری طرح ملی حفظ قرآن کریم

و- فرصت‌ها

۱. استقبال اکثر دستگاه‌ها از برنامه‌پایش و اذعان ایشان به آثار مثبت حضور هیئت‌پایش در بازنگری برنامه‌ها و شناسایی کاستی‌ها و ضعف‌های موجود در دستگاه و تلاش برای رفع آنها

۲. حمایت اکثر مسئولین ارشد قرآنی دستگاه‌ها و نهادها از اجرای برنامه

۳. ایجاد انگیزه و حس رقابت و نشاط کاری دستگاه‌ها اعم از مدیران ارشد و کارشناسان برای سبقت‌گیری در اقدامات توسعه فرهنگ قرآنی و دستیابی به جایگاه برتر

۴. ایجاد زمینه انتقال تجربه و کسب تجربه در بین دستگاه‌ها و نهادها با توجه به حضور نمایندگان از آنها در هیئت‌پایش

۵. بازشناسی اهم چالش‌های توسعه فرهنگ قرآنی و بازتأکید بر لزوم رفع آنها و ابلاغ به دستگاه‌ها و کمیسیون‌های تخصصی شورا جهت برنامه‌ریزی برای رفع آنها

۶. اقدام جدی شورا و کمیسیون‌ها در تدوین و تکمیل اسناد راهبردی اجرای منشور توسعه فرهنگ قرآنی و نیز شاخص‌های توسعه فرهنگ قرآنی در سال ۹۴

بند ۱۰- شناسایی نیازها، محدودیت‌ها و موانع توسعه فرهنگ قرآنی و استفاده از ظرفیت‌ها برای رفع آنها از طریق مراجع ذی‌ربط در داخل و خارج از کشور

یکی از اقدامات جاری در دبیرخانه شورا و کمیسیون‌ها شناسایی مسائل و نیازها همراه با بررسی راهکارها بوده است. این موارد در نهایت در قالب دستور جلسات قرار گرفته و به تصویب می‌رسد.

اما با توجه به نگاه علمی حاکم بر فعالیت‌های شورا و کمیسیون‌ها، مطالعه‌ای در این زمینه طراحی شد. در سال ۹۰ این تحقیق در قالب پایان‌نامه کارشناسی ارشد یکی از کارشناسان با موضوع شناسایی و اولویت‌بندی چالش‌های اجرای منشور توسعه فرهنگ قرآنی اجرا شد. برخی چالش‌ها و تهدیدهای شناسایی شده طی این تحقیق عبارتند از:

- عدم تلقی دقیق و اهتمام به راهبردهای مقام معظم رهبری در حوزه قرآن
- ضعف دانشی و مهارتی دست‌اندرکاران آموزش رسمی قرآن (آموزگاران دوره ابتدایی و دبیران قرآنی)
- ضعف نظریه‌پردازی دینی و قرآنی در کشور
- ضعف و موازی‌کاری در حمایت و تعامل با بخش قرآنی مردمی
- ضعف در گسترش فرهنگ وقف در امور قرآنی

در ادامه مطالعات و بررسی‌های دبیرخانه، طرح پژوهشی آینده‌پژوهی فعالیت‌های قرآنی، شناسایی و اولویت‌بندی مسائل و چالش‌های نظام توسعه فرهنگ قرآنی طراحی و در سال ۹۶ اجرایی شد. اهداف این تحقیق عبارت بودند از:

- شناسایی و اولویت‌بندی مسائل و چالش‌های آینده نظام توسعه فرهنگ قرآنی در حوزه‌های مدیریت کلان، آموزش عمومی، تبلیغ و ترویج، پژوهش، و آموزش عالی، در افق‌های ۱۰ و ۳۰ ساله

- بهبود نظام کشف مسائل و دستورگذاری سیاستگذاری کلان امور قرآنی کشور
 - افزایش آمادگی نظام توسعه فرهنگ قرآنی در مواجهه با مسائل آینده و شکل‌دهی اقداماتی جهت جلوگیری از روندهای آسیب‌زا و تقویت روندهای مثبت
 از رهگذر مصاحبه‌های صورت‌گرفته، بیش از دویست مسئله در آینده شناسایی و نهایتاً موارد زیر به عنوان اولویت‌ها تعیین شد:

- ارزش و هنجار نشدن آموزش عمومی قرآن در فرهنگ خانواده‌ها و فرهنگ عمومی جامعه

- ناتوانی نظام تبلیغات دینی در پاسخگویی و دفاع از حقانیت قرآن
 - محوریت سرگرمی در فضای مجازی و غفلت از امور دینی در عمده نسل جوان
 - غلبه فرهنگی آموزش سایر دروس بر درس قرآن و انزوا و حذف در نظام مدیریت مدارس کشور

- ناتوانی در حفظ مخاطب و از دست رفتن مخاطبان سنتی رسانه‌های قرآنی
 - افزایش تولید محصولات قرآنی با محتوای ضعیف و غلط توسط افراد ناآشنا با قرآن
 - کاهش جمعیت جوان و بالتبع کاهش مخاطبان اصلی و تأثیرگذار فعالیت‌های قرآنی
 - آشنایی اندک فعالان قرآنی با فناوری‌های نرم و سخت فرهنگی، هنری و رسانه‌ای

- عدم توانایی رقابت و انزوا و حذف آثار و محصولات قرآنی از بازار محصولات فرهنگی
- تبدیل نظام آموزش عمومی قرآن به نظام آموزش تجوید و قرائت قرآن
- دور شدن روش‌ها و ابزارهای آموزش عمومی قرآن از مبانی و ویژگی‌های تعلیم قرآن در سنت پیامبر و سیره معصومین علیهم‌السلام
- رواج استفاده از ترجمه قرآن و روی‌گردانی از آشنایی و فهم متن عربی آن
- عدم استقبال و اشتغال دانش‌آموختگان رشته‌های قرآنی دانشگاهی و حوزوی از فعالیت‌های قرآنی
- غلبه مسابقات قرآنی در جذب منابع اعتباری و فرصت‌های رسانه‌ای قرآنی

بند ۱۱- تدوین اولویت ها و جهت گیری های کلان بودجه فعالیت های قرآنی و ارائه آن به شورای عالی انقلاب فرهنگی

تأمین بودجه یکی از نیازهای زیرساختی برای اجرای یک فعالیت یا برنامه محسوب می شود. بنابراین در طرح پژوهشی پشتیبان مصوبه منشور، لزوم ایجاد دفتر نظارت بودجه برای شورای توسعه فرهنگ قرآنی به عنوان یک رکن از سه رکن اساسی شورا در نظر گرفته شده بود تا مأموریت و وظایفی مانند بررسی تطابق بودجه با سیاست های مصوب، بررسی نحوه تخصیص بودجه در عمل، اعلام موافقت یا عدم موافقت با بودجه سازمان ها به سازمان مدیریت و برنامه ریزی و ارائه بازخورد به سیاست ها از طریق گزارش های کارشناسی را محقق کند.

گزارش عملکرد صورت گرفته در اجرای این بند مهم از وظایف شورا به شرح محورهای زیر ارائه می شود.

الف - پیگیری ایجاد ردیف اعتبارات متمرکز برای اجرای منشور

از بدو تشکیل شورا در سال ۸۸ ایده شکل گیری صندوقی برای فعالیت های قرآنی با اختصاص سهمی از اعتبارات دولتی مطرح شد. با پیگیری ها و رایزنی های گسترده از طریق نمایندگان مجلس در نهایت اختصاص کمک نیم درصد اعتبارات هزینه ای

دستگاه‌های اجرایی در قانون بودجه سال ۸۹ به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید و در سال‌های بعد با عنوان اعتبارات اجرای منشور توسعه فرهنگ قرآنی شناخته شد. از سال ۱۳۹۸ این اعتبارات از فصل کمک خارج شد و به صورت یک ردیف مستقل دائمی ذیل دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی به تصویب رسید. در جدول زیر وضعیت جذب و تخصیص اعتبارات این ردیف از سال ۸۹ تا سال ۹۸ گردآوری شده است.

ارقام به میلیون ریال

سال	قانون بودجه	اعتبار ابلاغی	اعتبار تخصیصی	اعتبار دریافتی	درصد دریافت
۱۳۸۹	نیم‌درصد اعتبارات هزینه‌ای دستگاه‌های اجرایی (از طریق دستگاه بر اساس ضوابط اجرایی مصوب شورا)	۰	۰	۰	۰
۱۳۹۰	نیم‌درصد اعتبارات هزینه‌ای دستگاه‌های اجرایی (به استثنای فصل ۱ و ۶)	۲,۱۸۸,۸۷۳	۱,۹۶۹,۹۸۵	۱,۹۶۹,۹۸۵	۹۰٪
۱۳۹۱	نیم‌درصد اعتبارات هزینه‌ای دستگاه‌های اجرایی	۰	۰	۰	۰
۱۳۹۲	۳,۰۰۰,۰۰۰	۳,۰۰۰,۰۰۰	۲۵۰,۰۰۰	۲۵۰,۰۰۰	۸,۳٪
۱۳۹۳	۲,۰۰۰,۰۰۰	۱,۹۴۰,۰۰۰	۸۷۳,۰۰۰	۸۷۳,۰۰۰	۴۵٪
۱۳۹۴	۲,۰۰۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	۰	۰
۱۳۹۵	۲,۰۰۰,۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰	۲۵۰,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰	۵٪

۱۳۹۶	۱,۰۰۰,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰	.	.	.
۱۳۹۷	۱,۰۰۰,۰۰۰	۹۷۰,۰۰۰	۲۳۰,۰۰۰	۲۳۰,۰۰۰	%۲۳
۱۳۹۸	۱,۰۰۰,۰۰۰	۹۷۰,۰۰۰	.	.	.

اعتبارات دریافتی در طی سنوات گذشته بر اساس برنامه‌های پیشنهادی دستگاه‌ها به تفکیک جدول زیر بین متقاضیان توزیع شده است.

دستگاه	۱۳۹۰	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۵	۱۳۹۷	جمع
۱ وزارت آموزش و پرورش	۴۲۲,۶۲۱,۰۰۰	۶۱,۱۳۲,۰۰۰	۱۵۱,۴۹۷,۰۰۰	۱۷,۲۹۲,۷۹۰	۴۱,۶۴۲,۷۰۰	۷۰۴,۱۸۶,۰۰۰
	۰,۰۰۰	۰,۰۰۰	۰,۰۰۰	۲,۰۰۰	۸,۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰
۲ وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	۳۲۰,۰۶۹,۷۰۰	۵۷,۷۲۵,۰۰۰	۱۱۷,۲۴۷,۵۰۰	۲۳,۱۰۴,۵۸۱	۴۷,۶۸۴,۸۸۱	۵۶۵,۸۳۱,۰۰۰
	۰,۰۰۰	۰,۰۰۰	۰,۰۰۰	۹,۰۰۰	۴,۰۰۰	۶۷۳,۰۰۰
۳ کمک به نهادها از طریق دبیرخانه شورای عالی	۳۷۸,۰۰۰,۰۰۰	۰,۰۰۰	۰,۰۰۰	۰,۰۰۰	۰,۰۰۰	۳۷۸,۰۰۰,۰۰۰
۴ وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	۲۱۶,۴۰۵,۰۰۰	۳۰,۵۷۸,۰۰۰	۸۸,۹۳۹,۸۰۰	۶۸۳,۵۵۰,۰۰۰	۶,۴۳۶,۰۰۰	۳۴۲,۰۴۲,۰۰۰
	۰,۰۰۰	۰,۰۰۰	۰,۰۰۰	۳۵۰,۰۰۰
۵ سازمان صدا و سیما	۱۰۸,۰۰۰,۰۰۰	۱۵,۰۰۰,۰۰۰	۵۱,۸۰۴,۰۰۰	۷,۱۷۳,۶۴۸	۱۷,۳۲۶,۴۷۰	۱۹۹,۳۰۴,۰۰۰
	۰,۰۰۰	۰,۰۰۰	۰,۰۰۰	..	۲,۰۰۰	۱۲۰,۰۰۰
۶ سازمان تبلیغات اسلامی	۱۱۷,۰۹۰,۰۰۰	۱۶,۵۳۸,۰۰۰	۴۵,۷۳۸,۰۰۰	۶,۷۶۳,۱۴۶	۵,۴۷۰,۵۴۸	۱۹۱,۵۹۹,۰۰۰
	۰,۰۰۰	۰,۰۰۰	۰,۰۰۰	۶۹۴,۰۰۰
۷ نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها	۱۰۸,۰۰۰,۰۰۰	۱۵,۲۵۵,۰۰۰	۲۱,۵۵۰,۵۰۰	۶۸۳,۵۵۰,۰۰۰	۲,۳۹۲,۲۳۵	۱۴۷,۸۸۱,۰۰۰
	۰,۰۰۰	۰,۰۰۰	۰,۰۰۰	۳۷۵,۰۰۰
۸ سازمان اوقاف و امور خیریه	۷۶,۱۴۹,۰۰۰	۱۱,۴۹۰,۰۰۰	۴۱,۳۲۸,۰۰۰	۶۵۰,۳۰۳,۰۴۰	۴,۷۹۳,۰۰۰	۱۴۰,۲۶۳,۰۰۰
	۰,۰۰۰	۰,۰۰۰	۰,۰۰۰	۳۰۴,۰۰۰
۹ مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه برادران	۷۹,۵۲۸,۵۰۰	۶,۱۲۰,۰۰۰	۱۹,۸۸۱,۰۰۰	۲,۳۶۸,۱۵۲	۳,۴۰۰,۰۰۰	۱۱۱,۲۹۷,۰۰۰
	۰,۰۰۰	۰,۰۰۰	۰,۰۰۰	۶۵۲,۰۰۰

۹۳.۸۰۵.۷ ۶۴.۰۰۰	۹.۷۷۹.۵۵۰. ...	۳.۶۵۴.۷۱۴. ...	۲۷.۲۲۹.۵۰ ...	۷.۲۱۵.۰۰۰. ...	۴۵.۹۲۷.۰۰ ...	سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی	۱۰
۷۹.۳۱۲.۳ ۳۱.۰۰۰	۴۴.۱۲۱.۸۳ ۱.۰۰۰	۱۰.۱۳۷.۰۰ ...	۲۱.۹۲۸.۵۰ ...	۳.۱۲۵.۰۰۰. ...		اتحادیه تشکلهای قرآن و عترت کشور	۱۱
۵۸.۲۴۵.۴ ۵۰.۰۰۰	۴.۱۱۹.۵۵۰. ...	۴۵۵.۷۰۰. ..	۳۴.۸۱۹.۲۰ ...	۲.۳۱۸.۰۰۰. ...	۱۶.۵۳۳.۰۰ ...	وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی	۱۲
۴۴.۸۳۴.۲ ۵۰.۰۰۰	۴.۶۳۹.۶۵۰. ...	۱.۲۶۷.۱۰۰. ...	۱۷.۰۵۰.۵۰ ...	۳.۳۴۵.۰۰۰. ...	۱۸.۴۳۲.۰۰ ...	جامعه المصطفی العالمیه	۱۳
۴۳.۲۵۹.۶ ۴۷.۸۰۰	۸.۷۸۰.۲۸۸. ۸۰۰	۳.۹۶۷.۶۵۹. ...	۱۹.۹۸۹.۰۰ ...	۱.۹۵۰.۰۰۰. ...	۸.۵۷۳.۵۰۰. ...	نهادهای قرآنی دفتر مقام معظم رهبری	۱۴
۴۱.۶۰۲.۰ ۰۰.۰۰۰			۴۱.۶۰۲.۰۰ ...			شوراهای قرآنی استانها	۱۵
۴۰.۲۵۲.۲ ۵۵.۰۰۰	۶.۰۰۸.۴۵۳. ...	۲.۱۴۰.۳۰۲. ...	۲۶.۹۹۵.۵۰ ...	۵.۱۰۸.۰۰۰. ...		مرکز مدیریت حوزه های علمیه خواهران	۱۶
۳۲.۵۲۸.۵ ۰۰.۰۰۰	۷.۴۷۵.۰۰۰. ...		۲۱.۹۲۸.۵۰ ...	۳.۱۲۵.۰۰۰. ...		اتحادیه مؤسسات مردمی و تشکلهای قرآن و عترت کشور	۱۷
۲۷.۴۸۱.۴ ۱۰.۰۰۰	۳.۶۳۹.۰۷۰. ...	۱.۷۰۹.۳۴۰. ...	۹.۵۱۳.۰۰۰. ...	۲.۱۹۸.۰۰۰. ...	۱۰.۴۳۲.۰۰ ...	جهاد دانشگاهی	۱۸
۲۴.۶۰۱.۶ ۳۰.۰۰۰	۲۰۰۰۷.۵۷۸. ...	۱۰۰۰۱۰.۵۲. ...	۴.۲۷۵.۰۰۰. ...	۲.۷۸۳.۰۰۰. ...	۱۴.۵۳۵.۰۰ ...	دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم	۱۹
۲۱.۰۰۲۱.۳ ۰۰.۰۰۰	۹۳۳.۰۰۰. ..	۱.۸۲۲.۸۰۰. ...	۱۸.۲۶۵.۵۰ ...			سازمان بسیج مستضعفین	۲۰
۱۷.۳۵۶.۰ ۰۰.۰۰۰	۳۳۰.۰۰۰. ..	۱.۹۳۰.۰۰۰. ...		۱.۹۷۵.۰۰۰. ...	۱۳.۱۳۱.۰۰ ...	دبیرخانه شورای توسعه فرهنگ قرآنی	۲۱
۱۶.۸۳۰.۳ ۰۰.۰۰۰		۱.۸۲۲.۸۰۰. ...	۱۵.۰۰۷.۵۰ ...			ستاد کل نیروهای مسلح	۲۲
۸.۹۰۵.۵۰ ۰.۰۰۰			۸.۹۰۵.۵۰. ...			سازمان بسیج تهران بزرگ	۲۳
۷.۰۰۷۹.۷۵ ۲.۰۰۰	۴۶۶.۰۰۰. ..	۱.۴۵۶.۷۵۲. ...	۵.۱۵۷.۰۰۰. ...			سازمان بهزیستی کشور	۲۴
۷.۰۰۶۲.۹۰ ۰.۰۰۰		۹۱۱.۴۰۰. ..	۶.۱۵۱.۵۰۰. ...			وزارت ورزش و جوانان	۲۵

۶.۷۳۷.۴۱ ۱.۴۰۰	۹۱۱.۴۰۰	۶.۷۳۶.۵۰۰ ...	بنیاد فرهنگی خاتم الاولیاء (عج)	۲۶	
۶.۷۳۶.۵۰ ۰.۰۰۰		۶.۷۳۶.۵۰۰ ...	مرکز رسیدگی و هماهنگی امور مساجد	۲۷	
۶.۳۲۱.۷۰ ۰.۰۰۰	۴۶۶.۰۰۰.۰۰ ..	۴۵۵.۷۰۰.۰۰ ..	بنیاد شهید و امور ایشانگران	۲۸	
۴.۹۱۱.۰۰ ۰.۰۰۰	۹۳۳.۰۰۰.۰۰ ..	۳.۹۷۸.۰۰۰ ...	ستاد عالی کانونهای فرهنگی هنری مساجد کشور	۲۹	
۴.۵۷۳.۲۰ ۰.۰۰۰		۴.۱۱۷.۵۰۰ ...	قوه قضائیه	۳۰	
۳.۹۷۸.۰۰ ۰.۰۰۰		۳.۹۷۸.۰۰۰ ...	مدارس دینی اهل سنت	۳۱	
۳.۱۴۱.۰۰ ۰.۰۰۰		۹۴۵.۰۰۰.۰۰ ..	۲.۱۹۶.۰۰۰.۰۰ ...	سازمان بسیج دانشجویی	۳۲
۲.۶۴۶.۰۰ ۰.۰۰۰		۸۱۰.۰۰۰.۰۰ ..	۱.۸۳۶.۰۰۰.۰۰ ...	سازمان بسیج اساتید	۳۳
۱.۸۹۰.۰۰ ۰.۰۰۰		۵۴۰.۰۰۰.۰۰ ..	۱.۳۵۰.۰۰۰.۰۰ ...	اتحادیه انجمن های اسلامی دانش آموزان کشور	۳۴
۱.۸۰۴.۵۰ ۰.۰۰۰		۱.۸۰۴.۵۰۰ ...		سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۳۵
۱.۶۶۰.۵۰ ۰.۰۰۰		۴۷۲.۵۰۰.۰۰ ..	۱.۱۸۸.۰۰۰.۰۰ ...	مجمع جهانی تقریب مذاهب	۳۶
۹۵۴.۰۰۰.۰۰ ...		۹۵۴.۰۰۰.۰۰ ..		مجمع جهانی اهل بیت	۳۷
۹۳۳.۰۰۰.۰۰ ...	۹۳۳.۰۰۰.۰۰ ..			ارتش جمهوری اسلامی ایران	۳۸
۹۳۳.۰۰۰.۰۰ ...	۹۳۳.۰۰۰.۰۰ ..			سپاه پاسداران انقلاب اسلامی ایران	۳۹
۹۳۳.۰۰۰.۰۰ ...	۹۳۳.۰۰۰.۰۰ ..			وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح	۴۰
۶۶۲.۰۰۰.۰۰ ...	۶۶۲.۰۰۰.۰۰ ..			انجمن خادمان قرآن کریم	۴۱

۴۸۲،۰۰۰+	۴۸۲،۰۰۰..	کانون پرورش فکری	۴۲			
+++	..	کودکان و نوجوانان				
۲۲۷،۸۵۰+	۲۲۷،۸۵۰..	وزارت جهاد کشاورزی	۴۳			
+++	..					
۳،۳۹۸،۰۰۹۳۸	۲۲۶،۷۷۸،	۹۸،۰۰۸۹،۵	۸۵۳،۴۹۲،	۲۴۹،۷۴۸،	۱،۹۶۹،۹۸۵،	جمع
۱۹،۲۰۰	۱۰۷،۸۰۰+	۱۱،۴۰۰	+++،+++	۵۰۰،+++	۷۰۰،۰۰۰	

این اعتبارات در مقایسه با اعتبارات قرآنی سالانه نهادهای مذکور رقم معتناهی به شمار می‌آید.

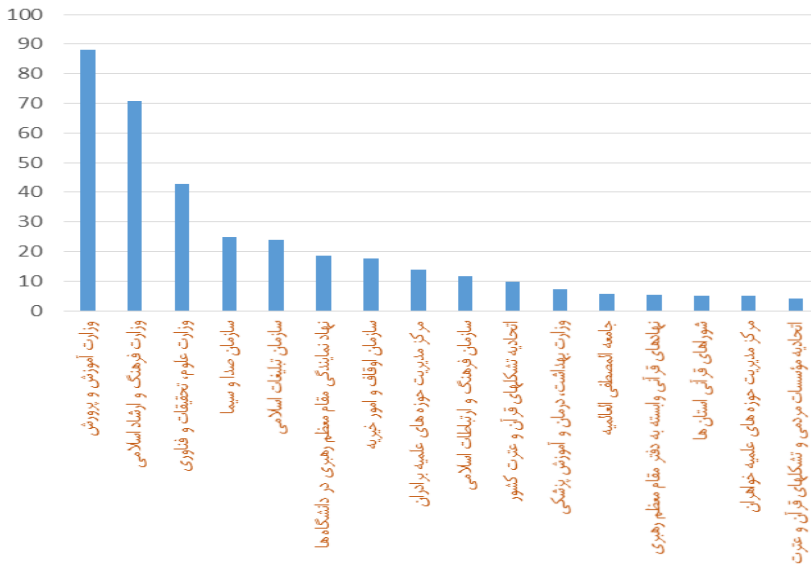
در جدول زیر متوسط دریافت سالانه در هشت سال گذشته درج شده است.

ردیف	دستگاه	متوسط سالانه
۱	وزارت آموزش و پرورش	۸۸،۰۲۳،۳۱۲،۵۰۰
۲	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	۷۰،۷۲۸،۹۵۹،۱۲۵
۳	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	۴۲،۸۸۰،۲۹۳،۷۵۰
۴	سازمان صدا و سیما	۲۴،۹۱۳،۰۱۵،۰۰۰
۵	سازمان تبلیغات اسلامی	۲۳،۹۴۹،۹۶۱،۷۵۰
۶	نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها	۱۸،۴۸۵،۱۷۱،۸۷۵
۷	سازمان اوقاف و امور خیریه	۱۷،۵۳۲،۹۱۳،۰۰۰
۸	مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه برادران	۱۳،۹۱۲،۲۰۶،۵۰۰
۹	سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی	۱۱،۷۲۵،۷۲۰،۵۰۰
۱۰	اتحادیه تشکلهای قرآن و عترت کشور	۹،۹۱۴،۰۴۱،۳۷۵
۱۱	وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی	۷،۲۸۰،۶۸۱،۲۵۰
۱۲	جامعه المصطفی العالمیه	۵،۶۰۴،۲۸۱،۲۵۰
۱۳	نهادهای قرآنی وابسته به دفتر مقام معظم رهبری	۵،۴۰۷،۴۵۵،۹۷۵
۱۴	مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه خواهران	۵،۰۳۱،۵۳۱،۸۷۵
۱۵	اتحادیه مؤسسات مردمی و تشکلهای قرآن و عترت	۴،۰۶۶،۰۶۲،۵۰۰
۱۶	جهاد دانشگاهی	۳،۴۳۵،۱۷۶،۲۵۰
۱۷	دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم	۳،۰۷۵،۲۰۳،۷۵۰

۲,۶۲۷,۶۶۲,۵۰۰	سازمان بسیج مستضعفین	۱۸
۲,۱۶۹,۵۰۰,۰۰۰	دبیرخانه شورای توسعه فرهنگ قرآنی	۱۹
۲,۱۰۳,۷۸۷,۵۰۰	ستاد کل نیروهای مسلح	۲۰
۱,۱۱۳,۱۸۷,۵۰۰	بسیج تهران بزرگ	۲۱
۸۸۴,۹۶۹,۰۰۰	سازمان بهزیستی کشور	۲۲
۸۸۲,۸۶۲,۵۰۰	وزارت ورزش و جوانان	۲۳
۸۴۲,۱۷۶,۴۲۵	بنیاد فرهنگی خاتم الاوصیاء (عج)	۲۴
۸۴۲,۰۶۲,۵۰۰	مرکز رسیدگی و هماهنگی امور مساجد	۲۵
۷۹۰,۲۱۲,۵۰۰	بنیاد شهید و امور ایثارگران	۲۶
۶۱۳,۸۷۵,۰۰۰	ستاد عالی کانونهای فرهنگی هنری مساجد کشور	۲۷
۵۷۱,۶۵۰,۰۰۰	قوه قضائیه	۲۸

در نمودار زیر برآوردی از سهم متوسط سالانه دریافتی هر دستگاه از اعتبارات متمرکز اجرای منشور ارائه شده است.

نمودار مقایسه متوسط بودجه سالانه دستگاه‌ها

ب - ایجاد صندوق مشارکت توسعه فرهنگ قرآنی

به منظور سازماندهی فرایندهای جذب و توزیع و نظارت بر اعتبارات متمرکز منشور از سال ۸۹ موضوع طراحی سازوکاری با عنوان صندوق مشارکت توسعه فرهنگ قرآنی دنبال شد. در نهایت در جلسه ۷۰۸ مورخ ۱۳۹۰/۱۲/۹ شورای عالی انقلاب فرهنگی موضوع تشکیل صندوق براساس مصوبه ۸۹/۶/۶ شورای تخصصی توسعه فرهنگ قرآنی به شرح زیر به تصویب رسید:

«ماده واحد- به منظور تمهید پشتیبانی‌های اعتباری لازم برای تحقق اهداف، سیاست‌ها و راهبردهای منشور توسعه فرهنگ قرآنی و ایجاد نظام مشارکت مالی در اجرای برنامه‌های راهبردی قرآنی کشور، صندوق مشارکت توسعه فرهنگ قرآنی زیر نظر شورای تخصصی توسعه فرهنگ قرآنی تشکیل می‌شود.

تبصره ۱ - فعالیت صندوق منحصر در جذب و تقسیم منابع اعتباری به دستگاه‌های دولتی و عمومی و مؤسسات قرآنی مردمی برای اجرای برنامه‌های ملی و بین‌المللی مصوب شورای تخصصی توسعه فرهنگ قرآنی است.

تبصره ۲ - اساسنامه صندوق به تصویب شورای تخصصی توسعه فرهنگ قرآنی خواهد رسید.»

متعاقباً اساسنامه صندوق در اساسنامه صندوق در جلسه ۳۳ مورخ ۱۳۹۵/۸/۸ شورای توسعه فرهنگ قرآنی تصویب شد.

ج - تصویب لزوم هماهنگی توزیع اعتبارات دولتی با اسناد راهبردی منشور

با ایجاد رویه جدید اعتبارات متمرکز فعالیت‌های قرآنی با عنوان صندوق مشارکت، عملاً جریانی موازی اعتبارات خاص قرآنی دستگاه‌ها و نهادها ایجاد شد.

در گام دوم دبیرخانه تلاش‌هایی برای ساماندهی ردیف‌های اعتبارات اختصاصی قرآنی دستگاه‌ها و نهادها از محل بودجه عمومی و قوانین سالانه بودجه کل کشور صورت داد. جدول مقایسه‌ای اعتبارات سالانه خاص قرآنی در مقایسه با اعتبارات اجرای منشور به صورت زیر قابل ارائه است.

«ارقام به میلیون ریال»

۱۳۹۴	۱۳۹۳	۱۳۹۲	۱۳۹۱	۱۳۹۰	۱۳۸۹	۱۳۸۸	
۵۴۳۶۰۶	۳۲۸.۷۹۸	۳۶۳.۱۳۸	۴۴۰.۰۳۲	۲۲۶.۱۰۰	۱۶۰.۵۴۰	۹۳.۴۲۵	اعتبارات خاص قرآنی
۲.۰۰۰.۰۰۰	۸۷۰.۰۰۰	۱۵۰.۰۰۰	۰	۱.۹۷۰.۰۰۰	۴۰۰.۰۰۰	۰	اعتبارات اجرای محل منشور
۲.۵۴۵.۰۰۰	۱.۲۰۰.۱۹	۵۱۳.۱۳	۴۴۰.۰۳	۲.۱۹۶.۱۰۰	۵۶۰.۵۴۰	۹۳.۴۲	کل اعتبارات
۰	۱	۸	۲			۵	سال

ضرورت ساماندهی و ارتقای اعتبارات خاص قرآنی دستگاه‌ها و نهادها با توجه به استدلال‌های زیر مورد توجه است:

- کم‌بودن سرجمع ردیف‌های اعتبارات خاص قرآنی دستگاه‌ها و نهادها در قانون بودجه (حداکثر حدود یک‌سوم اعتبارات اجرای منشور است).
- فقدان انسجام، منطق و عدالت در میزان اعتبارات خاص قرآنی دستگاه‌ها و نهادها
- ضعف سازوکارهای پیشنهاد و تصویب ردیف‌های اعتبارات خاص قرآنی در دولت و مجلس
- امکان تحت‌الشعاع قرار گرفتن اعتبارات خاص قرآنی دستگاه‌ها با توجه به اعتبارات اجرای منشور
- ضرورت سیاست‌گذاری و نظارت شورا بر اعتبارات خاص قرآنی با استناد به وظایف آن مبنی بر ارزیابی و نظارت بر عملکرد دستگاه‌ها و نهادهای دولتی و غیردولتی و تدوین اولویت‌ها و جهت‌گیری‌های کلان بودجه فعالیت‌های قرآنی

- شفاف نبودن اعتبارات خاص قرآنی از میان اعتبارات عام فرهنگی اجتماعی دستگاه‌ها و نهادهای و ضرورت تصریح به آن در قانون بودجه
- ضعف شفافیت نظام تخصیص و هزینه کرد اعتبارات خاص قرآنی
- قابل توجه بودن اعتبارات عام فرهنگی اجتماعی و امکان جهت‌دهی آنها به سمت توسعه فرهنگ قرآنی

این مطلب در سال ۹۸ در جلسه سوم ستاد هماهنگی و راهبری اجرای نقشه مهندسی فرهنگی کشور در قالب مصوبه زیر تصویب شد و با امضای معاون اول رییس جمهور و رئیس ستاد در آذرماه ابلاغ شد: «سازمان برنامه و بودجه کشور در اجرای مفاد بند یک شق (الف) ماده واحده وظایف و ترکیب اعضای ستاد هماهنگی نقشه مهندسی فرهنگی کشور (مصوبه جلسه ۷۴۸ مورخ ۱۳۹۳/۳/۲۷ شورای عالی انقلاب فرهنگی و به منظور تسریع و شفاف سازی مراحل اجرای اسناد راهبردی منشور توسعه فرهنگ قرآنی، موظف است با هماهنگی شورای توسعه فرهنگ قرآنی نسبت به یکسان سازی عناوین و محتوای برنامه‌ها و فعالیت‌های قرآنی دستگاه‌ها در لوایح بودجه سنواتی با مفاد اسناد راهبردی اقدام کند.»

در پایان ابلاغیه این مصوبه تصریح شده است که اجرای این مصوبه منوط به رعایت الزامات مناظر اعم از عدم اختصاص منابع مالی و تشکیلاتی جدید و عدم مغایرت با مقررات لازم الاجرای مرتبط می‌باشد.

امید است در آینده نزدیک با ایجاد سازوکارهای اجرای این مصوبه زمینه تحقق گام دوم برنامه‌ریزی‌ها در خصوص ساماندهی امور بودجه فعالیت‌های قرآنی هموار شود.

بند ۱۲- برنامه ریزی برای تأمین و توسعه منابع انسانی مورد نیاز
حوزه‌های مختلف امور قرآنی و کیفیت بخشی منابع انسانی موجود

نیروی انسانی اصلی‌ترین نقش را در نظام توسعه فرهنگ قرآنی ایفا می‌کند. نیروی انسانی حوزه‌های مختلف آموزشی، پژوهشی و تبلیغی ترویجی قرآنی از دو طریق آموزش رسمی (دانشگاهی و حوزوی) و آموزش غیررسمی و تخصصی تأمین می‌شود. علی‌رغم حضور بیش از دویست هزار نفر دانش‌آموخته رشته‌های علوم قرآن و حدیث در کشور، خلأ اساسی در تأمین نیروی انسانی متخصص و کارآمد در حوزه‌های مختلف امور قرآنی کاملاً مشهود است. به طوری که بر اساس تحقیقات، علت اصلی عدم موفقیت کشور در توسعه فرهنگ قرآنی ناظر به تربیت نیروی انسانی است. پیشینه اقدامات برنامه‌ریزی این حوزه قبل از تصویب منشور توسعه فرهنگ قرآنی به اجرای چند طرح پژوهشی محدود می‌شود که اهم آنها عبارتند از:

- «بررسی وضعیت قرآنی دانشجویان دانشگاه‌های دولتی شهر تهران» ۱۳۷۹
- «بررسی وضعیت قرآنی دانشجویان دانشگاه‌های دولتی شهر تهران» ۱۳۸۰
- «زمینه‌یابی و اعتبارسنجی راهکارهای ارتقای قرآنی دانشجویان» ۱۳۸۲
- «تحقیق «نیازسنجی مشاغل قرآنی و طبقه‌بندی آنها» ۱۳۸۷
- «بررسی وضعیت رشته‌های علوم قرآنی و راهکارهای ارتقای آن» ۱۳۸۷

- «تحلیل و بررسی وضعیت موجود منابع انسانی نهضت قرآن‌آموزی و ارائه راهکارهای بهینه‌سازی، توانمندسازی و تأمین منابع انسانی» ۱۳۸۷

مطالعه «نیازسنجی مشاغل قرآنی» بیش از پنجاه عنوان نیاز شغلی دارای عنوان قرآنی را همراه با شرح شغل آنها طراحی کرده که برنامه‌ها و سرفصل دروس رشته‌های دانشگاهی فعلی نقش ناچیزی در تربیت افراد توانمند برای احراز این مشاغل دارند. بر این اساس لازم بود رویکرد نظام آموزش عالی قرآنی کشور متناسب با این آرمان تغییر کند.

بدین منظور در مطالعات پشتیبان منشور، حوزه آموزش عالی و تخصصی قرآنی به عنوان یکی از چهار حوزه اصلی فعالیت قرآنی تعریف شد و در سال ۸۸ مدیریت راهبردی تربیت نیروی انسانی متخصص فعالیت‌های مختلف قرآنی به کمیسیون توسعه پژوهش و آموزش عالی قرآنی کشور که با مسئولیت وزیر علوم، تحقیقات و فناوری تشکیل می‌شود سپرده شد. در ادامه به منظور حُسن ایفای این مسئولیت، دبیرخانه کمیسیون با عنوان مرکز هماهنگی و توسعه پژوهش و آموزش عالی قرآنی کشور تحت نظر مستقیم وزیر تشکیل شد.

بنابراین می‌توان همه فعالیت‌های کمیسیون و مرکز که سابقه شکل‌گیری آن به سال ۹۰ برمی‌گردد را در راستای ایفای این وظیفه شورا در منشور برشمرد. در این کمیسیون، کارگروه توسعه آموزش عالی قرآنی به ریاست معاون آموزشی وزیر ایجاد شد و دبیرخانه آن به عنوان یک گروه ذیل مرکز مستقر شد.

فعالیت شاخص کارگروه و کمیته‌های کارشناسی تشکیل شده ذیل آن بازنگری و تجمیع برنامه درسی دوره کارشناسی علوم قرآن و حدیث است. در این راستا کمیته تحول رشته علوم قرآن و حدیث در سال ۱۳۹۱ در مرکز تشکیل شد و مأموریت بازنگری همه برنامه‌های درسی دارای عنوان قرآنی (بالغ بر ۱۷ کدرشته) را بر عهده گرفت. پس از

مطالعات و جلسات کارشناسی فشرده، برنامه درسی دوره کارشناسی علوم قرآن و حدیث مطابق با ۵۴ شغل قرآنی و در سه حوزه مطالعاتی، تربیتی و هنری رسانه‌ای تدوین شد. برنامه درسی تجمیع و بازنگری شده دوره کارشناسی علوم قرآن و حدیث مشتمل بر معرفی رشته، شرح مختصر، مبانی، اصول کلی برنامه ریزی، فلسفه تأسیس و چشم انداز رشته، اهداف آموزشی و پرورشی، عناوین دروس و سرفصل‌ها (۱۰۰ واحد درسی مشترک و شش مجموعه اختیاری ۳۵ واحدی با عناوین مطالعات قرآن، مطالعات حدیث، تربیت دبیر آموزش قرآن و حدیث، تربیت مربی آموزش قرآن و حدیث، هنرهای قرآنی (قرائت و کتابت و فرهنگ و رسانه) در جلسه هفتادم کمیسیون برنامه‌ریزی آموزشی وزارت در سال ۹۵ به تصویب رسید.

برگزاری سمینارهای علمی در دانشگاه‌ها با موضوعات مختلف مرتبط با تربیت سرمایه انسانی قرآنی، تعیین ظرفیت‌های دکتری رشته علوم قرآن و حدیث سال ۱۳۹۸ بر اساس شاخص‌های مصوب، بهینه‌سازی سازوکارهای اجرای قانون اعطای مدرک کارشناسی علوم قرآن و حدیث به حافظان کل قرآن، هم‌اندیشی با استادان و اعضای هیئت علمی گروه‌های علوم قرآن و حدیث کشور، طراحی و تدوین درسنامه‌های آموزشی دوره کارشناسی و برنامه‌ریزی برای بازنگری برنامه‌های درسی کارشناسی ارشد علوم قرآن و حدیث از اهمّ سایر فعالیت‌های صورت گرفته در این زمینه هستند.

بند ۱۳- برنامه ریزی لازم برای طراحی سامانه های آماری و

شبکه های اطلاع رسانی امور قرآنی

پس از تصویب منشور توسعه فرهنگ قرآنی در سال ۱۳۸۸، نظر به اینکه در بند سیزدهم وظایف این شورا، به برنامه ریزی لازم برای طراحی سامانه های آماری و شبکه های اطلاع رسانی امور قرآنی تصریح شده، به جز رشد روز افزون این موضوع در سطح ملی به منظور ترویج گفتمان توسعه فرهنگ قرآنی و اعتبارات تخصیص یافته از محل اعتبارات منشور به این موضوع، سامانه ها و شبکه های اطلاع رسانی خاص تولید و راهبری مصوبات شورا و اسناد سه گانه راهبردی آن تشکیل شده که اجمالاً به معرفی آنها پرداخته می شود.

۱. پرتال شورای توسعه فرهنگ قرآنی

پرتال شورای توسعه فرهنگ قرآنی، از سال ۱۳۹۱ ذیل پرتال دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی با آدرس qr.farhangoelm.ir ایجاد شد. این پرتال دارای امکانات و بخشهای متعدد و مفیدی مانند معرفی شورا و منشور، بانک مصوبات قرآنی کشور، مستندات و پژوهشهای قرآنی حوزه تولید امور قرآنی و بخش ایده قرآنی بود که علی رغم تلاشهایی چند ساله ای که برای ایجاد و تکمیل آن شده بود، اخیراً در اجرای تمهید کلی دبیرخانه مبنی بر یکسان سازی پرتال شورای عالی، مطالب پرتال شورای

توسعه فرهنگ قرآنی نیز حذف و از دسترس خارج شده است. امید است در آینده نزدیک شاهد رونمایی از محتوای به روز شده این پرتال باشیم.

۲. سامانه سمات (سامانه مدیریت امور تبلیغی ترویجی قرآنی)

کمیسیون توسعه فعالیت‌های تبلیغی ترویجی قرآن کریم وابسته به شورای توسعه فرهنگ قرآنی و مستقر در وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در سال ۱۳۹۷ به منظور اجرای شایسته اقدامات سند راهبردی توسعه فعالیت‌های تبلیغی ترویجی قرآن کریم و ایجاد یک بستر مناسب برای تبادل اطلاعات میان دستگاه‌های عضو اعم از ابلاغ پروژه‌ها و مصوبات، دریافت گزارش‌ها و رصد نتایج اقدامات، سامانه‌ای با شناسایی تمامی نیازمندی‌های ایجاد یک ارتباط دو سویه جامع میان دبیرخانه کمیسیون و نهادهای عضو برای پیشبرد سند راهبردی تهیه و اکنون فعال شده است.

این سامانه امکان رصد لحظه‌ای آخرین وضعیت اجرای پروژه‌های اجرایی سازی سند راهبردی را فراهم می‌سازد.

۳. سامانه جامع قرآن کریم

سامانه جامع قرآنی در بهمن ماه ۹۷ همزمان با چهلمین سال پیروزی انقلاب اسلامی در مراسم تجلیل از خادمان قرآن کریم با حضور وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی رونمایی شد. در فاز اول سامانه جامع قرآنی، زیر سامانه‌های مؤسسه‌های فرهنگ قرآن و عترت،

سامانه نمایشگاه‌ها و جشنواره‌های قرآن و عترت، سامانه آزمون‌های سراسری قرآن و عترت، فروشگاه محصولات فرهنگی قرآن و عترت و سامانه خادمان قرآن کریم راه اندازی شده است.

فهرست خدماتی که در حال حاضر توسط زیرسامانه‌های سامانه جامع قرآنی در حال ارائه هستند به شرح است:

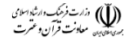
الف- سامانه مؤسسات فرهنگی قرآن و عترت

برخی از خدمات این سامانه ثبت مشخصات مؤسسات قرآنی، گزارش‌گیری از مؤسسات، آموزش و آزمون، اطلس مؤسسات قرآنی، داشبورد مدیران ارشد حاوی آمارها و نمودارهای کلی در خصوص مؤسسات قرآنی و امکان گزارش‌گیری از سامانه براساس کلیه مشخصات و فیلدهای مؤسسات قرآنی، گزارش‌های تراکنش‌ها و صورت حساب‌های مالی و اعتبار موسسه است.

ب- سامانه آموزش و آزمون های سراسری قرآن و عترت

مهمترین بخشهای این سامانه عبارت است از: الف. بخش آزمون های سراسری قرآن و عترت ویژه کارکنان دولت حاوی ثبت نام در دوره، آموزش الکترونیکی، شرکت در آزمون الکترونیکی، مشاهده نتیجه آزمون و اخذ گواهی نامه معتبر. ب. بخش آزمون های سراسری حفظ و مفاهیم قرآن کریم ویژه قرآن آموزان موسسات و داوطلبان آزاد. ب. مدیریت ثبت نام شدگان در آزمون ج. مدیریت تراکنش های آزمون د. مدیریت حوزه های آزمون کتبی و ...

ج- سامانه نمایشگاه ها و جشنواره های قرآن و عترت

مهمترین بخشهای این سامانه عبارت است از: باشگاه همراهان نمایشگاه، بخش طرح ها و ایده های نو، بخش درخواست غرفه، بخش تعریف و برگزاری مسابقات و جشنواره های مختلف و مازول اخبار نمایشگاه.

خانه معرفی برنامه ها اخبار باشگاه همراهان مستندات نمایشگاه راهنمای مراجعین تماس با ما

فارسی العربية English

مستندات نمایشگاه

جشنواره چلچراغ آسمانی

طرح‌ها و ایده‌های نو

باشگاه همراهان نمایشگاه

د- سامانه خادمان قرآن کریم

از طریق این سامانه می‌توان اطلاعات و زندگینامه خادمان برگزیده قرآن کریم جمهوری اسلامی ایران، منتخب وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی از سال ۱۳۷۳ تا کنون را مشاهده نمود.

سازمان تبلیغات اسلامی

صفحه اصلی فهرست خدمات درباره سامانه ارتباط با ما

خادمان قرآن جمهوری اسلامی ایران

همه دوره ها

منتخب دوره اول	منتخب دوره اول	منتخب دوره اول	منتخب دوره اول
			
<p>نام: ابراهیم نام خانوادگی: پورفرزید(مولایی) تاریخ تولد: 1306</p>	<p>نام: مهدی مصطفی‌زاده نام خانوادگی: حجتی تاریخ تولد: 1315</p>	<p>نام: یوسف نام خانوادگی: خزعی تاریخ تولد: 1304</p>	<p>نام: مهدی نام خانوادگی: روحانی تاریخ تولد: 1315</p>

۴. سامانه گفتمان قرآنی

دبیرخانه گفتمان قرآنی با حمایت کمیسیون توسعه پژوهش و آموزش عالی قرآنی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، با هدف گفتمان سازی فرهنگ قرآنی در فروردین ماه سال ۱۳۹۵ و با همت جمعی از دانشجویان دانشگاه صنعتی شریف شروع به کار نموده است. محوریت برنامه‌های این دبیرخانه تلاش در مسیر رفع مهم‌جوریت قرآن در بین مردم و با اولویت محیط‌های دانشگاهی و طراحی و اجرای طرح‌های مختلف قرآنی از طریق ارتباط مستمر مردم با قرآن و قرائت روزانه قرآن است. «پوش مردمی من قرآنی‌ام» توسط این دبیرخانه من جمله برنامه‌هایی است که در تلاش است با محوریت خادمان قرآنی و تقویم قرآنی، مردم را به قرائت روزانه قرآن دعوت کند.

طرح تشکیل کانونهای مردم نهاد قرآنی دانشجویی در مراکز آموزش عالی دانشگاهی توسط این مجموعه پیشنهاد و دنبال شده است.

ذَلِكِ الْكِتَابُ لِارْتَبِ فِيهِ

صفحه اصلی | اخبار | رویدادها | تقویم قرآنی | همراهم | کتابخانه | چند رسانه ای | مطالعات | درباره ما | ارتباط با ما

آخرین رویدادها

فرصت هایی با پای پیاده (رویداد آریین)

حضور در سی و پنجمین دوره مسابقات استانی قرآن عزت و نماز

حضور در سی و چهارمین دوره مسابقات بین المللی قرآن کریم

دانشگاه مانع طبع، سار، همه به همه، م. ق. نامه

جای خالی قرآن در مسابقات قرآنی نگاهی دقیق تر به مسابقات قرآنی کشور، از چرایی تا نتایج ...

نویسندگان بیشتر

برگزیده ها

۵. سامانه جامع طرح ارزیابی قاریان و مدرسان قرائت قرآن کریم

ساماندهی و تعیین جایگاه و رتبه قاریان و مدرسان قرآن بر اساس مهارت‌های عملی و معلومات نظری - به تعبیر مقام معظم رهبری (مدظله العالی) تعیین حد قاری - بر اساس یک سری ضوابط دقیق ارزیابی، در همین راستا ترسیم مراحل رشد و ارتقاء قراء و معلمین و تشویق و جهت‌دهی کاروان قرآنی کشور به سمت آن و آنچه ایده‌آل این عرصه است، و در ادامه مقرر کردن حمایت‌ها و امتیازاتی برای برگزیدگان این حوزه و تسهیل خدمت‌رسانی دستگاه‌های مختلف به ایشان، ذیل عنوان ضرورت‌ها قابل ذکر است.

سامانه جامع ارزیابی قاریان و مدرسان قرائت قرآن

معرفی | ورود به سامانه | ثبت نام | اطلاعات | آئین نامه ها | دارندگان مدرک تخصصی | منابع آزمون ها

اطلاعیات ها

دوره هشتم ۲: اعلام زمان و مکان آزمون نظری
 هفتاد و هشتمین دوره ارزیابی قاریان و مدرسان

دوره هشتم ۳: اعلام نتایج آزمون نظری و مصاحبه هفتاد و هشتمین دوره ارزیابی قاریان و مدرسان

دوره هشتم ۴: اعلام زمان و مکان برگزاری آزمون نظری و مصاحبه هفتاد و هشتمین دوره ارزیابی قاریان و مدرسان

دوره هشتم ۳: اعلام نتایج آزمون ویدیویی هفتاد و هشتمین دوره ارزیابی

تولید اجرایی

مراحل ثبت نام

بوسه ارزیابی دوره هشتم

طرح ارزیابی در یک نگاه

ساماندهی و تعیین جایگاه و رتبه قاریان و مدرسان قرآن بر اساس مهارت‌های عملی و معلومات نظری - به تعبیر مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) تعیین حد فازی - بر اساس یک سری ضوابط دقیق ارزیابی - در همین راستا ترسیم مراحل رشد و ارتقاء، فراز و نشیب و جهت‌گیری کاروان قرآنی کشور به سمت آن و آنچه انتظار آئین عرضه است و ت ادامه صف، کد، حمایت‌ها و امتیازات، ناه، بگ‌نگار، اب، جاده و نسما، خدمت‌یافت، دستگاه‌ها، مختلف به

۶. سامانه طرح ارزیابی و اعطای مدرک به حافظان قرآن کریم

شورای عالی انقلاب فرهنگی در جلسه ۵۷۳ مورخ ۸/۹/۸۴، ضوابط ارزیابی حافظان قرآن کریم را تصویب نمود که طی آن مدارک تخصصی حفظ قرآن در پنج درجه به واجدین شرایط اعطا می‌شود.

سازمان تبلیغات اسلامی به عنوان مجری این مصوبه، سامانه‌ای طراحی نموده که متقاضیان از طریق آن، مراحل مختلف این طرح را پیگیری و دنبال می‌کنند.

صفحه اصلی اخبار ارتباط با ما

قرآن و معانی مدرک به حافظان قرآن کریم

قرآن و معانی مدرک به حافظان قرآن کریم

بسمه تعالی

یا سلام

شمن آرزوی توفیق روز افزون، نتایج آزمون مرحله سوم چهاردهمین دوره ارزیابی و اعطای مدرک تخصصی به حافظان قرآن کریم (مصوبه ۵۷۳ شورای عالی انقلاب فرهنگی) اعلام می گردد.

در همین زمینه خاطر نشان می سازد:

- ۱- قبولشدگان محترم (ماترین دریافت مدرک درجه ۳۴ پیر تکراری) میباشند یک قطعه عکس(۳×۳) با زمینه روشن (یا پشت نویسی کامل)، یک برگ تصویر ششسانمه و کارت ملی خود را حداکثر تا تاریخ ۱۳۹۸/۰۷/۳۰ به آدرس: تهران- خیابان حافظ- پانین تر از خیابان طالقانی- خیابان رشک- پلاک ۳۹ سازمان دارالقرآن الکریم دپوشخانه ارزیابی و اعطای مدرک به حافظان قرآن کریم)-کد پستی ۱۵۸۱۸۱۵۹ ارسال نمایند.
- ۲- حافظانی که موفق به کسب مدرک با درجه اعلام شده (تکراری) گردیده‌اند، مدرک جدیدی برای ایشان صادر نمیشود، لذا از ارسال مجدد مدارک خودداری نمایند.

دپوشخانه ارزیابی و اعطای مدرک تخصصی به حافظان قرآن کریم
۰۲۱-۹۶۹۶۰۶۸

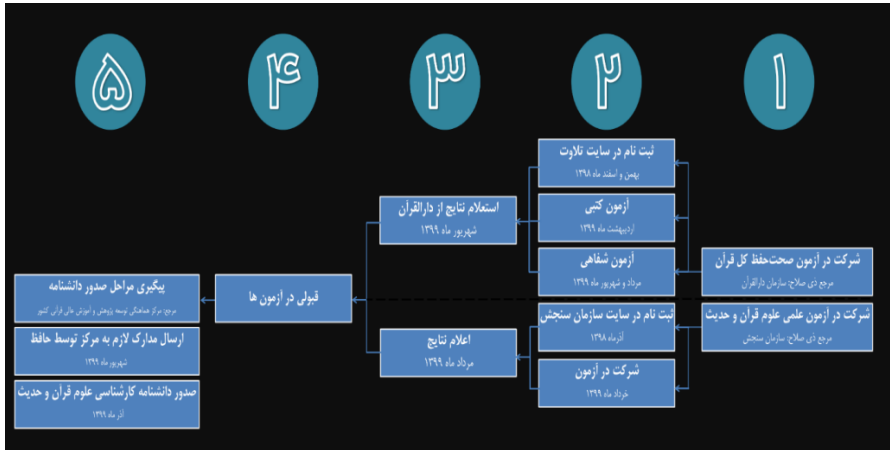
مشاهده نتایج آزمون مرحله سوم ۹۸

۷. سامانه مدرک اعطایی کارشناسی پیوسته علوم قرآن و حدیث به حافظان

قرآن

کمیسیون توسعه پژوهش و آموزش عالی قرآنی وابسته به شورای توسعه فرهنگ قرآنی و مستقر در وزارت علوم، سامانه و فرایندی را به منظور تأیید مدرک اعطایی کارشناسی پیوسته علوم قرآن و حدیث به حافظان قرآنی طراحی نموده که فرایند آن از این قرار است:

۸ سامانه حمایت از طرح‌های پژوهشی و پایان‌نامه‌ها

کمیسیون توسعه پژوهش و آموزش عالی قرآنی وابسته به شورای توسعه فرهنگ قرآنی و مستقر در وزارت علوم، سامانه‌ای جهت حمایت از طرح‌های پژوهشی و پایان‌نامه‌ها طراحی و ایجاد نموده است.

صفحه اصلی / دانلودها / حمایت از طرح‌های پژوهشی و پایان‌نامه‌ها

جستجو: عبارت مورد نظر را وارد نمایید

حمایت از طرح‌های پژوهشی و پایان‌نامه‌ها

آیین‌نامه حمایت از پژوهش‌های قرآنی

📄 [دانلود فایل](#)

حمایت از طرح‌های پژوهشی و پایان‌نامه‌ها

تبیین‌نامه حمایت از پایان‌نامه‌های طلاب و دانشجویان

📄 [دانلود فایل](#)

حمایت از طرح‌های پژوهشی و پایان‌نامه‌ها

۹. حمایت از راه‌اندازی زبان‌های خارجی خبرگزاری قرآنی ایران (ایکنا)

شورای توسعه فرهنگ قرآنی، طی سال‌های گذشته در راستای توسعه شبکه‌های اطلاع‌رسانی، خصوصاً در بعد بین‌الملل، در راه‌اندازی برخی از زبان‌های خارجی در خبرگزاری قرآنی ایران (ایکنا) از محل اعتبارات اجرای منشور توسعه فرهنگ قرآنی حمایت نموده است.

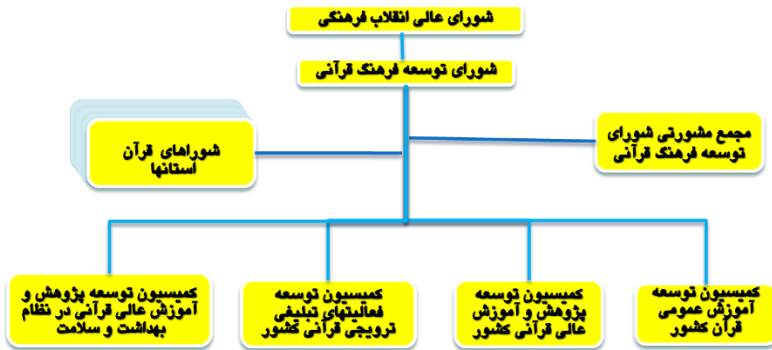
پیوست

مؤلفه‌های عملکردی شورای توسعه فرهنگ قرآنی

۱. استقرار مدل سیاستگذاری شبکه‌ای

در مدل کنونی مدیریت راهبردی توسعه فرهنگ قرآنی، همه دستگاه‌ها و نهادهای دولتی و مردمی قرآنی کشور در تصمیم‌گیری فعالیت‌های قرآنی سهیم‌اند. علی‌رغم اینکه در این مدل، با تشکیل دبیرخانه شورای توسعه فرهنگ قرآنی و سه کمیسیون وابسته آن، سعی شده از تشتت در برنامه‌ها و فعالیت‌ها در این حوزه پرهیز شود.

۲. تولید قرارگاهی فعالیت‌های قرآنی کشور (نگاه راهبردی معطوف به اجرا و بازخوردگیری)

شورای توسعه فرهنگ قرآنی در اجرای منویات مقام معظم رهبری مبنی بر لزوم فعالیت قرارگاهی شورای عالی انقلاب فرهنگی، از ابتدای شکل‌گیری خود همت خود را صرفاً در بعد سیاستگذاری کلان خلاصه ننموده و همواره تلاش نموده علاوه بر حفظ جایگاه راهبردی خود، در حوزه ساماندهی دستگاه‌ها، نظارت، سنجش و پایش فعالیت‌های قرآنی، اثرسنجی و پیامدسنجی اهداف و وظایف شورای توسعه فرهنگ قرآنی را پیگیری، رصد و عملیاتی نماید.

برخی از نمونه این فعالیت‌ها عبارتند از:

۱. تشکیل هیئت رسیدگی امور مؤسسات قرآن و عترت با محوریت ادغام اتحادیه های قرآنی
 ۲. تشکیل هیئت پایش فعالیتهای دستگاهها و نهادهای قرآنی
 ۳. تشکیل ستاد راهبری طرح ملی حفظ قرآن
 ۴. تلاش در مسیر جذب و تخصیص اعتبارات و نظارت بر هزینه‌کرد آنها
- ۳. ایجاد ردیف اعتبارات متناسب با ارتقای جایگاه حقوقی فعالیت‌های قرآنی**

دبیرخانه شورای توسعه فرهنگ قرآنی از بدو تشکیل، فعالیتها و راینیهای گسترده ای جهت اختصاص ردیف جداگانه اجرای منشور انجام داد که نتیجه آن را میتوان در تخصیص اعتبارات اجرای منشور در برنامه بودجه سالانه از سال ۹۰ تا کنون مشاهده کرد.

لازم به ذکر است نظر به برخی مشکلات ساختاری مدیریت اعتبارات در سالهای گذشته، از سال ۱۳۹۵ با هدف تسهیل فرایند تحقق و تخصیص اعتبارات، پس از تصویب اساسنامه صندوق مشارکت توسعه فرهنگ قرآنی و راهاندازی صندوق، مدیریت و برنامه‌ریزی اعتبارات اجرای منشور از طریق کمیته تخصیص و ساختار صندوق مربوطه انجام می‌شود.

سال	۸۹	۹۰	۹۱	۹۲	۹۳	۹۴	۹۵	۹۶	۹۷
قانون بودجه	نیم درصد	نیم درصد	نیم درصد	۴۰۰	۲۰۰	۲۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰
میزان جذب اعتبار (میلیارد تومان)	۵۰	۱۷۰	۰	۲۵	۱۰	۱۰	۱۵	۱۰	۱۸

۴. رصد و پایش راهبردی فعالیت‌های قرآنی دستگاه‌ها

تشکیل هیأت پایش راهبردی فعالیت قرآنی دستگاه‌ها در سال ۹۳ و ۹۴ با هدف شناسایی موانع و محدودیت‌ها در محیط عمل و بررسی وضعیت فعالیت قرآنی و میزان توفیق دستگاه‌ها و نهادها در اجرای اسناد بالادستی یک فعالیت بارز دبیرخانه است که گزارش پایش بیست دستگاه در این راستا تنظیم شد و از دستگاه‌های برتر طی دو همایش ملی تجلیل شد.

همچنین هیئت پایش عملکرد کمیسیون‌ها و دبیرخانه شورا نیز در سال ۹۴ تشکیل شد که نتایج گزارش آن نیز در همایش ملی سال ۹۶ ارائه و در آنجا مقرر شد به منظور رفع آسیب‌ها، بازنگری ساختار شورا و کمیسیون‌ها آغاز شود.

۵. ارتقای سطح مطالبات از فعالان قرآنی

از جمله ثمرات تصویب منشور، ایجاد نگاه راهبردی در مسئولین نسبت به قرآن و شبکه‌سازی ظرفیت‌های مردمی است که نتیجه آن بروز تحول در فعالیت‌های قرآنی کشور از استطراد به استقلال و خروج از حاشیه‌نشینی و سایه‌داری فعالیت‌های فرهنگی می‌باشد. متأثر از این فضا، سطح مطالبات و انتظارات جامعه از متولیان امور قرآنی فزونی یافت به گونه‌ای که رهبر معظم انقلاب در فرمان رمضانیه خود در تاریخ ۱۳۹۰/۵/۱۱ در جمع فعالان قرآنی فرمودند:

«من قبلاً گفتم که در کشور ما حداقل باید یک میلیون نفر حافظ قرآن باشند - حالا یک میلیون که عدد کمی است نسبت به این جمعیتی که ما داریم - اما حالا چون دوستان الحمدلله یک قدمی را برداشته‌اند، کارهایی را مشغول شده‌اند و دارند برنامه‌هایی را فراهم می‌کنند برای

اینکه ان شاء الله حفظ راه بیفتد، ما هم امیدمان بیشتر شده و به جای یک میلیون، می‌گوئیم ان شاء الله ما باید ده میلیون نفر حافظ قرآن داشته باشیم.»

۶. تدوین اسناد راهبردی اجرای منشور

سه سند ملی برای اجرای منشور در سه حوزه تخصصی با اقدامات مشخص تدوین و تصویب شده است.

اسناد راهبردی اجرای منشور در سطح استانی نیز در حدود ۲۰ استان تدوین شده است.

برخی اسناد بخشی مثل طرح ملی حفظ و قرآن و فضای مجازی نیز از دیگر اسناد تولید شده است.

۷. برگزاری جلسات متعدد سیاست‌گذاری در ده سال گذشته

- برگزاری نزدیک به ۵۰ جلسه شورای توسعه فرهنگ قرآنی
- برگزاری بیش از ۲۰۰ جلسه کمیسیون‌ها و کارگروه‌ها
- برگزاری بیش از ۱۰۰ جلسه مجمع مشورتی شورا
- برگزاری بیش از ۱۰۰ جلسه شورای هماهنگی امور قرآنی استان‌ها
- ابلاغ بیش از ۴۰ مصوبه رسمی
- اتخاذ بیش از ۳۰۰ تصمیم در جلسات مختلف

۸. ارتقای تشکیلات و ساختارهای قرآنی

در راستای فضای ایجاد شده متأثر از تصویب منشور و تشکیل شورای توسعه فرهنگ قرآنی، این ساختارها ایجاد یا ارتقا یافته است: اداره کل دبیرخانه شورای توسعه فرهنگ قرآنی، ارتقای مرکز به معاونت قرآن و عترت وزارت فرهنگ و

ارشاد اسلامی، ایجاد مرکز هماهنگی و توسعه پژوهش و آموزش عالی قرآنی کشور، ایجاد مرکز قرآن و عترت حوزه‌های علمیه کشور، احیای اداره کل قرآن، نماز و وزارت آموزش و پرورش، استقلال اداره کل و تشکیل مرکز امور قرآنی سازمان اوقاف و امور خیریه، ایجاد مرکز قرآن و عترت وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی.

۹. تقویت هماهنگی شورا و مجلس شورای اسلامی در سیاست‌گذاری و

هماهنگی و نظارت بر امور قرآنی

مأموریت مجلس شورای اسلامی با تأکید بر مواردی مانند وضع و اصلاح قوانین، رسیدگی به شکایات‌های مردم، نظارت بر قوه مجریه و نظارت بر تدوین و اجرای بودجه با مأموریت شورای عالی انقلاب فرهنگی که سیاست‌گذاری، تدوین ضوابط و نظارت بر علم و فرهنگ کشور است در ارتباط تناتنگ است. لذا یکی از مؤلفه‌های کلیدی در شورای توسعه فرهنگ قرآنی تأکید بر حضور حداقل دو نماینده مجلس شورای اسلامی در شورا در کنار حضور نمایندگان در سایر جلسات وابسته مانند جلسات شوراهای استانی، کمیته تخصیص و کمیسیون‌ها است. علاوه بر آن تعامل و ارتباط مؤثری از سوی دبیرخانه با نمایندگان و کمیسیون‌های تخصصی مجلس مانند کمیسیون آموزش و فرهنگ برقرار شده است. در این راستا انتظارات اصلی زیر از مجلس مطرح است:

۱. نظارت بر وزارتخانه‌های متولی سه حوزه تخصصی امور قرآنی با محوریت

تحقق اسناد راهبردی

۲. مشارکت در طراحی و تصویب سیاست‌های امور قرآنی کشور و تکمیل حلقات مفقوده قانون‌گذاری امور قرآنی با استفاده از ظرفیت ملی شورای توسعه فرهنگ قرآنی
 ۳. بهره‌گیری از ظرفیت شورا در تحلیل و بررسی طرح‌ها و لوایح قرآنی
 ۴. حمایت از اجرایی شدن اسناد راهبردی اجرای منشور
 ۵. حمایت از ارتقای بودجه قرآنی با رویکرد تقویت بخش مردمی
- ناگفته نماند که در ده سال گذشته از تصویب منشور، مجلس نقشی اساسی در پیشبرد بسیاری از امور داشته است که اهم آنها عبارتند از:
۱. تصویب و تثبیت اعتبارات اجرای منشور
 ۲. تصویب قانون تحصیل رایگان حافظان و قاریان
 ۳. تصویب تنظیم و اجرای اسناد راهبردی منشور
 ۴. تصویب بندهای قرآنی قابل توجه در برنامه‌های توسعه